

Isokyyön Joulu

73

ISONKYRÖN KUNTA

JÄ ISONKYRÖN SEURAKUNTA

Toivottavat Pohjankyrön kansalle

Hyvää Joulua ja menestyksellistä Uutta Vuotta!

Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle: Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja.

Luuk. 2; 10—11

Hyvää Joulua

ja

onnellista vuotta 1974

.....

.....

.....

.....

.....

ISONKYRÖN JOULU 1973

SISÄLLYSLUETTELO

Kansikuva	K. J. Mielty, ARPS valokuvaaja, Isokyrö
Valokuva, Isonkyrön Betonisilta	Jarmo Mäkynen, Helsinki.
Joulukirjoitus	Esko Hautala, pastori, Lapua
Valokuva	Aili Korpela, opettaja, Isokyrö
Kristuksen syntymäpäivänä	Annikki Lehtonen, Isokyrö
Menneitä muistellen - Joulun odotuksessa	Lahja Larsson, Lidköping, Ruotsi
Talvinen laulu	Matti Nummensalo, kirjailija, Isokyrö
Valokuva	Tauno Hannuksela, maanviljeliä, Isokyrö
Aikansa ja kotiseutunsa askelissa	Hilkka Knaapi-Rung, toimittaja, Helsinki
Valokuvat	" "
Valokuvat, Talven taidetta	Niilo Nummensalo, maanviljeliä, Isokyrö
Taiteilija-sisarelle	Arvi Henry Saarisuu, pastori, Seinäjoki
Piirros	Hellin Rinta-Knuuttila, kuvaamataidon opettaja, Isokyrö
Taiteen saralta	Annikki Lehtonen
Piirros ja valokuvat	Hellin Rinta-Knuuttila
Puumerkkejä	K. J. Mielty
Valokuva ja piirroset	" "
Napuenkylä kolmaasti tulen tuhoamaksi	Konrad Alanen, myymälänhoitaja, Isokyrö
Valokuva	Lauri Sippola, maanviljeliä, Isokyrö
Kun äitee kirjoittaa pakinaa	Nimimerkki "Mari"
Valokuva "Taipaleenkylästä"	Lauri Sippola
Teksti	K. Alanen
Letkauksia Lehmäjoelta	
Joulumuisto	Mermannin Antosalo - Leena Antosalo, Isokyrö
Ambomaalla ja Japanissa	
Kirsti Shipanga kertoo	Kirsti Shipanga, Namibia
Vierailin Kirsti Pakkalan kodissa	Annikki Lehtonen
Kirkkomatka	Emmi Lehtonen, Isokyrö
Valon ja varjon vaihdellessa	" "
Teköökö teirän miäli virkata pitsiä?	Nimimerkki "Lankakerä"
Partiotoimintaa	Markku Rintanen, maisteri, Isokyrö
Valokuvat	" "
Joulupukki on liikuttunut	Matti Nummensalo
Piirros	Annu Ridanpää, koululainen, Isokyrö
Jouluruno	Heli Antila, koululainen, Isokyrö
Voi että!	Niina Palmu, Tornio
Joulukuusi, piirros	Sari Peltoniemi, koululainen, Isokyrö
Joulupukin matka	Annu Ridanpää
Piirros	Sari Peltoniemi
Häjiysten höpinöitä	

Toimituskunta:

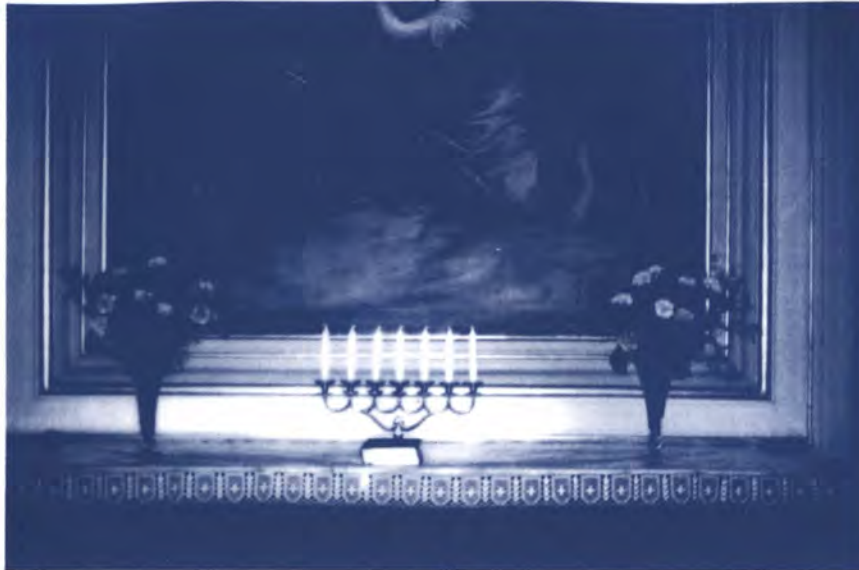
Annikki Lehtonen, vastaava toimittaja, Elle Komsu, Raimo Antila, Tauno Lehtonen, talous.

Julkaisija: Isonkyrön Yrittäjät r.y.

Isonkyrön Betonisilta, 1920—1973. Valokuvannut Jarmo Mäkynen.

*Isonkyrön Joulun toimitus kiittää kaikkia
ystävällisiä avustajiaan ja toivottaa heille
sekä kaikille lehden lukijoille rauhallista
joulua ja onnellista vuotta 1974.*

Joulu on taas joutunut Pohjolaan, Pohjankyrön maisemiin. Pikkujoulujen remuinen karnevaaliaika aloittaa joulunvieton, mikä yhä harvemmissä kodeissa enää huipentuu Jeesuksen Kristuksen syntymän muistojuhlaan.

Moniarvoisessa yhteiskunnassa vietetään moniarvoista joulua. Aineelliset arvot ovat huolestuttavassa määrin syrjäyttäneet joulun yli-inhimillisen ja jumalallisen arvon. Joulukiireet, jouluruuhka, jouluostokset, joululahjat, joulukuuset, joulupukit ja jos jonkinlaiset joulun johdonnaiset peittävät alleen itse joulun. Tämän takia jouluna ollaan väsyneitä, ahdistuneita. Joku raukka on tyytymätön. Kateus ja katkeruuskin voivat liittyä jouluun.

Joulun arvo Jumalasta päin tarkasteltuna on kuitenkin kaikenarvoisille ihmisille sama. Jumala antaa jokaiselle saman lahjan, mikä eräässä virressä ilmaistaan näin:

”...kun köyhäks’ lapseks’ nöyrtyi Jumalanne
ja seimess’ makaa teidän auttajanne”.

Se on joulua, kun Jumala tuli ihmiseksi, kun Sana tuli lihaksi. ”Vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte”. 2. Kor 8:9. ”Vaikka hänellä olikin Jumalan muoto... tuli ihmisten kaltaiseksi ja hänet havaittiin olennaltaan sellaiseksi kuin ihminen”, Fil 2:6, 7.

Jumala tulee jouluna meitä jokaista lähelle. Me kun olemme tällaisia pieniä maan olentoja emme ikinä pääsisi Jumalan kanssa yhteyteen, ellei hän tekisi aloitetta. Koska me emme voi päästä Jumalan ylhäisyyteen, katsoi hän hyväksi tulla meidän alhaisuuteemme, jopa alemmaksikin kuin me: seimen pieneksi lapseksi ja ristillä riippuvaksi ja niin alhaisesti kuolevaksi mieheksi.

Tämän pienen asian käsittämisestä alkaa elämämme suuret asiat. Pieni Jeesus-lapsi kasvaa meissä niin, että toivoisi hänen lopulta olevan elämässämme kaikki kaikessa. Siinä on joulun arvo. Joulun jälkeen vasta nähdään joulun merkitys.

Minkä arvon Sinä annat joululle? Minkä arvon joulu antaa Sinulle?

ESKO HAUTALA

ANNIKKI LEHTONEN

Kristuksen syntymäpäivä v. 1973 - Suomessa

K aikilla lapsilla on
R iisipuuro ja piparit,
I solla kirjaimella PUKKI,
S uuret ja pienet paketit,
T onttumyssyt ja -leikit,
U udet vaatteet ja lelut,
S uklaata, purkkaa ja karkkia.

K ovin monilla on
R epivä kiire ja meno,
I kuinen rahojen niukkuus,
S uursiivous ja pyykki,
T aikinat, keitot ja paistokset,
U sein hermot ärtyneinä,
S anoissa terävät veitset.

K ovin monilla on
R emuiset pikkujoulujublat,
I sot laskut kaupoissa,
S uuri paine työpaikalla,
T avanmukaiset maljat aattona,
U upumus ruoan ja juoman keskellä,
S ameat aivot ja kivistävät ohimot.

K amoihin haudattu on,
R uokaan ja juomaan hukutettu
I lo ja rauha joulun,
S anoma Vapahtajasta.
T appajat etsivät lasta
U usien aatteiden aseina,
S ammunut tietäjän Tähti.

K erran paimenten kedolla
R iemuitsivat Taivaan enkelit,
I lostuivat köyhät raatajat
S yntymästä maailman Vapahtajan.
T ÄNÄÄN HÄN KAIPAA JA ETSII,
U NOHDETTU SYNTYMÄPÄIVÄLAPSI,
S INUA RAKASTAVA KRISTUS.

Menneitä muistellen

joulun odotuksessa.

"Joulu joulu tullut on,
juhla armas lapsien.
Ja on loppunut koulu,
syyt' on olla iloinen."

Hyräilin itsekseni tuota vanhaa, tuttua joululaulua, joka toi mieleeni lapsuudenajan joulut kymmeniä vuosia sitten. Silloin se oli odotuksen aikaa sekä nuorelle että vanhemmallekin, ja voi miten jännittävää. Nykyajan "stressi" oli silloin tuntematonta. Kiirettä oli silloinkin, mutta se oli jollain tavalla rauhallisempaa enemmän tunnelmallista, vaikka samat työt silloinkin tehtiin joulua odotellessa. Siivonteolla aloitettiin juhlan valmistaminen ja samalla suunniteltiin mitä tarvitaan ja mitä otetaan jouluksi. Kaikki piti olla puhdasta pinessä ja yksinkertaisessakin kodissa. Eihän se muuten olisi ollutkaan juhlan vastaanottamista.

Lipeäkalat liotettiin itse kotona, leipomiset ja paistamiset teki jokainen varojensa ja vaatimustensa mukaan. Joulukinkku piti olla jos mahdollista!

Koitettiin luoda joulutunnelmaa itsekullekin.

Joululahjojen valmistaminen, se vasta olikin jännittävää! Monta rakasta ajatusta pujoutui niihin lahjoihin, joita itse näperrettiin. Ne piti tehdä niin salassa, eihän se muuten olisi ollutkaan jännittävää. Ja se oma odotus, mitä sieltä "pukinpussista" mahdollisesti itse sai käteensä!

Perusajatus oli kuitenkin, että sai ilahduttaa läheisiään ja samalla luoda joulun tunnetta sekä itselleen että omaisilleen. Saada rauhassa syventyä joulun viettoon ilman kiirettä ja menoa. Vaatimukset olivat kovin pienet, jo postin tuoma joulukorttikin oli suurta lahjaa.

Silloin oli tavallisesti lumi maassa ja kovat pakkaset, luontokin pukeutui juhla-asuun. Näen vieläkin edessäni lumen-huurteiset metsät, tiet ja pellot lumen peittäminä, valkoisina, puhtaina. Jouluaattona se kuusen haku, tuoksuvat havut portaitten edessä ja kodissa kaikki valmista juhlaa vastaanottamaan.

Se oli todella joulu-aatto, rauhallinen ja tunnelmaa täynnä. Elävät kynttilät kuusessa ja joulun tuoksu, oli syvä rauha ja itsekullakin aikaa syventyä joulusanomaan ja joulun viettoon.

Kirkkomatka varhain joulupäivä-aamuna, joko kävelen tai hevoskyytillä helisevin kulkusin, se on jäänyt elävänä mieleeni. Muistuu vieläkin mieleen se tuttu jouluvirsi, joka kaikui täyteisessä tempelissä.

Nämä ovat ihania muistoja huolettomasta lapsuudenajasta, jonka on saanut viettää siellä kotona rakkaitten ympäröimänä. Muistoja jotka eivät koskaan häivy mielestä pois, ne tulevat esiin joka joulu entistä kirk-

kaampina. Nyt ovat rakkaat omaiset poissa, jälellä on vain syvä kaipaus ja suuri kiitollisuus jokaisesta rakkauden täyteisestä, yhdessä vietetystä joulusta.

Muistuu mieleeni toinenkin joulunvietto. Joulu täällä Ruotsissa, v. 1942. Ensimmäinen joulu vierailmaalla, vieraitten ympäröimänä. Siellä kotona sotajoulu pimennyksineen, paljosta oli puutetta, "pojat" olivat siellä jossain Isänmaataan puolustamassa, jokaisessa kodissa kaipaus ja kynelet ja tuskan täyteinen odotus, mitä seuraava päivä mahdollisesti tuo mukanaan. Ei ollut helppoa saada esiin syvää rauhantäyteistä juhlatunnetta.

Täällä oli kaikkea yltäkyllin, ei puutetta mistään, täysi valaistus joka paikassa. Joulupöytä täynnä kaikenlaisia herkkuja, joululahjoja suuret määrät, rauha ja vapaa juhlanvietto. Oli kovin vaikeaa saada sitä tavallista juhlantunnelmaa, ei voinut olla iloinen koska ajatukset vain siirtyivät sinne kotiin, rakkaitten omaisten luo. Monta tuskantäyteistä ajatusta: oliko heillä kaikkea mitä tarvitsivat? Millainen oli heidän joulunsa? Kesken kaiken juhlavieton tuli itku esiin, syvä ja katkera kaipaus sinne "puutteeseen" jouluun, kaipaus lapsuudenajan muistorikkaisiin aattoihin.

Perhe jonka luona olin poikieni kanssa teki kaikkensa lohduttaakseen ja ilahduttaakseen, mutta itku ei tahtonut loppua ollenkaan. Ei se ollut kiittämättömyyttä, oli ihan tavallinen tuskantäyteinen tunteenpurkaus. Monta joulua on sen jälkeen vierähtänyt ja on tottunut kaikkien pikkuhiljaa. Vaan tätä joulua en koskaan unohda.

Nykyajan joulunvietto on kovin toisenlaista. Jokaisella on tulinen kiire, lahjat ostetaan suurimmalta osalta valmiina ja useasti ihan viime tingassa. Ihmisillä on niin suuret vaatimukset joulunvieton suhteen, kaikki on niin "materiaalista" ja pinnallista. Joulunvieton perusajatus jää ihan sivuun.

Me koitamme kuitenkin viettää joulua entiseen tapaan, mikäli mahdollista, että jäisi lapsille ja lastenlapsille jotain kaunista ja mieleenpainuvaa muistoa. Muistoja, jotka kerran valaisisivat ja lämmittäisivät heidän mieltään. Muistoja heidän lapsuudenajan joulunvietostaan.

Tämä tuleva joulu tulee olemaan meille suuri kaipauksen ja muistojen joulu. Mutta samalla kiitollisuus jokaisesta rakkauden täyteisestä, unohtumattomasta joulunvietosta, jonka he, nyt poismenneet ovat meille antaneet.

Jouluterveisin kaikille ystäväilleni ja tutuille siellä kotona!

LAHJA LARSSON
Lidköping Sverige

Valok. T. Hannuksela

Talvinen laulu

*Metsä on puettu valkeaan turkkiin.
Tuimasti takovat talojen nurkkiin
pakkasen rautaiset raipat.
Pumpulin-puhtaina niityt on aavat,
kristallikruunuissa koivut ja haavat,
ja hongill' on hopeavaipat.*

*Hiihtelen valkeiden holvien alla
ladulla hauskasti polveilevalla,
rinteitä pitkin ja poikin.
Hangella leikkiä varjon ja valon.
Ah, miten helmassa talvisen salon
kaunista olla voikin!*

*Aurinko kiertää ylhäistä rataa,
hopeahuurua hongista sataa,
kiville, kannoille kertyy.
Helminä säihkyy se nietosten päällä.
Niin kuni uudeksi ihminen täällä
hetkessä nuortuu ja vertyy.*

*On kuin kuuluisi kuiske ja haaste:
Täällä ei tiedetä, mitä on saaste,
täällä on puhdasta yhä.
Luonto ei tahdo hyljätä lastaan..
Tääll' yhä huokuu ihmistä vastaan
Luojamme henkäys pyhä.*

MARTTI NUMMENSALO

AIKANSA JA KOTISEUTUNSA ASKELISSA

Viljo Knaapi
1893 – 1972

Isäni elämä sattui aikaan, jolloin elämän tahti viime vuosisadan loppupuolella alkaneen teollistumisen sysäämänä sai entistä kiihkeämmän tempon. Muutokset veivät omavaraistaloudessa syntyneet lopulta kaupasta haettavan tölkkimaidon, televisioiden ja avaruusmatkojen aikakauteen, ja matkan varrelle mahtui vielä kolme kovaa sotaakin. Sinä aikana ehti monta aatetta ja asiaa syntyä ja vanhentua. Noiden viime vuosisadalla syntyneiden ja tälle vuosikymmenelle päässeiden kuljettavaksi tuntuukin tulleen melkein liian suurten muutosten ja mullistusten aikakausi.

Kerratessani isäni elämää huomasin samalla kulkevani mielenkiintoisen matkan kyröläisten elämää, niin tiiviisti ne näyttivät liittyvän yhteen.

Viime vuosisadalla, jolloin isäni syntyi, olivat perheet suuria, mutta myös lasten kuolleisuus yleistä. Juha ja Maria Knaapillakin oli 10 lasta, mutta vain kolme heistä selviytyi kulkutautien ja sairauksien yli aikuisiksi ja vanhuksiksi asti. Isäni elinympäristö oli suuri talonpoikaistalo, jonka täytti väen, eläinten ja työn paljous. Se ei ollut suinkaan mitään hiljaiseloa, vaikka elämänpääpiiri ei juuri Vaasaa kauemmaksi ulottunutkaan. Silloiseen tapaan oli isänikin ensimmäisenä työnä paimenen virka, kenelläpä ei olisi ollut.

Siihen aikaan oli Isossakyrössä jo yleistä käydä kansakoulu, mutta oppikouluun pääsy oli harvinaisempaa. Knaapilasta oli kuitenkin jo edellisenkin polven lapset päässeet kouluun Vaasaan ja sinne lähti isänikin. Sieltä hän siirtyi Lapualle ja päätti lukion Maanviljelyslyseossa Helsingissä.

Suomessa elettiin silloin kasvavaa itsetunnon aikaa, jossa urheilusaavutuksilla oli, kuten nuorilla kansoilla usein, suuri merkitys. Isossakyrössäkin urheiltiin ja isäni oli muiden mukana. Meillä lapsilla oli myöhemmin usein tapana ihmetellä noita sinivalkeisilla nauhoilla koristettuja mitaleita, joita vieläkin on tallella viisi-toista.

Isäni oli oman isänsä kuollessa 24-vuotias. Ennen isännän tehtävien alkamista oli kuitenkin lähdeävä, niin kuin monen muunkin kyröläisen, sotaretkelle.

Vapaussotaan lähtö oli ilmeisesti hänelle itsestään selvä asia. Fiiju-tädin kertoman mukaan oli isä ollut jo lähdössä Saksaankin jääkärien mukaan, mutta aiheet raukenivat. Matka sotaan alkoi sen sijaan Wimpelin sotakoulussa, jonka ”poikia” hän muisteli ylpeänä vielä vanhanakin. Siitä sotakoulusta hän sai ruudulliselle paperille käsin kirjoitetun, luutnantti Aarne Sihvon allekirjoittaman todistuksen.

Vapaussota vei kyröläiset Kuopion, Tampereen, Vilp-

Näin hienoja koululaisia ette enää tapaa. Tällainen oli koulupoika Lapualla joskus 1913, kovat kaulassa ja huopahattu kallellaan. Mutta vielä hienompänä, olkihattu päässä tepastelivat lyseolaiset Helsingin Korkeasaarella (isäni vasemmalla).

Jussi on tuonut paapalle kaffia, joka maistuu pellolla traktorin vieressä.

pulan, Ruoveden ja Viipurin kautta Helsingin loppuparaatiin asti. Tuo matka jätti isään, niin kuin varmaan kaikkiin mukana olleisiin, lähtemättömän muiston: oltiin luomassa uutta, vapaata maata maailman kar-

talle — tuskalla ja uhreilla niin kuin näyttää historiassa aina olevan.

Seuraavat vuosikymmenet olivat alusta aloittamisen aikaa koko maassa ja lähes kaikilla aloilla. Suomalainen yhteiskunta aukoi uriaan ja etsi tietään. Pulavuo-
detkin koettelivat talouselämää.

Isäni oli mukana monissa yhteiskunnallisissa asioissa, kunnallisissa ja vapaaehtoisissa. Ehtipä olla kerhoneuvojanakin ja päätyi jo silloin koko loppuelämän kestäneeseen pankkivirkaan. Urheilusta oli etualalla Metsästys- ja Ampumaseura, siitä on meillä muistona monia palkintolusikoita. Vaativimmaksi ja rakkaimmaksi muodostui harrastuksista kuitenkin toiminta suojeluskunnassa. Se oli aivan kuin jatkotyötä niille, jotka olivat olleet taistelemassa uuden kansakunnan luomiseksi. Nyt oli vuorossa sen turvaaminen ja kunnan ylläpitäminen.

Nykyisin muistellaan 30-lukua hyvin yksipuolisesti virheitä korostamalla, kuitenkin se oli suurta rakennuskautta. Silloin luotiin pohja taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle elämälle, kansakunta kasvoi täysikasvuiseksi.

Maatalous eli silloin toimeliasta kehityksen aikaa: neuvot, konsulentteja, kirjanpitäjiä ja assistentteja kiersi taloissa tiheään. Idätyskokeita ja lehmien tuotantolukuja seurattiin, kilpailtiin pelloista ja puutarhoista. Oltiin ylpeitä siitä, että viljeltiin maata. Maatalouden tason näytteeksi muodostui Isossakyrössä komea maatalousnäyttely vuonna 1937. Silloin kävi meillä paljon vieraita ja moni kanaparka menetti henkensä kun äiti vieraiden tulosta kuultuaan ryntäsi kaakattavaan kana-

parveen ja pyydysti sopivimman, jonka tie päättyi nopeasti pataan ja sieltä vieraiden eteen. Lihakauppoja ja syväjäädymöjä ei vielä silloin Kyröössä tunnettu.

Mutta radio kertoi maailmalta hälyttäviä uutisia. Muistan elävästi Puolan miehityksen, silloin isä tuli synkäksi ja sanoi: ”Mitenkähän meille käy.”

Talvisota Taipaleella oli miehistä vanhimpiin kuuluneelle isälleni henkisesti raskas, välirauha ja jatkosota ehkä vieläkin raskaampia. Ikänsä perusteella hänet vapautettiin nuorempiaan aikaisemmin ja hän alkoi kotirintaman rutiinin luovutusten, korttien, tavaroiden ja työvoiman puutteen sekä pika-asutuksen vaatimien maanluovutusten keskellä. Elämän tahti oli muuttunut.

Sodan jälkeisiä vuosikymmeniä sävyttivät jälleen kunnan asiat, maakuntaliitto, yhä enemmän kotiseututyö ja erityisesti museon aikaansaaminen, laulukuo-rokin iloisine ystäväpiireineen sekä vielä lopuksi huoli vanhenevista vapaussotureista.

Kauan sen jälkeenkin kun talon, pankin ja kunnan tehtävät olivat jääneet taakse ja eläkeläisen päivät alkanee, kävi isän luona paljon ”asiakkaita”. Vuosikymmeniä olivat monet tottuneet tulemaan illoilla ja sunnuntaisinkin erityisesti asutuslautakunnan asioissa isälleni huolistaan puhumaan. Isäni piti ihmisistä ja vanhojen tuttavien käynnit virallisten yhteyksien loputtua-kin lämmittivät mieltä, aivan erityisesti entisten työntekijöiden tervehdyskäynnit.

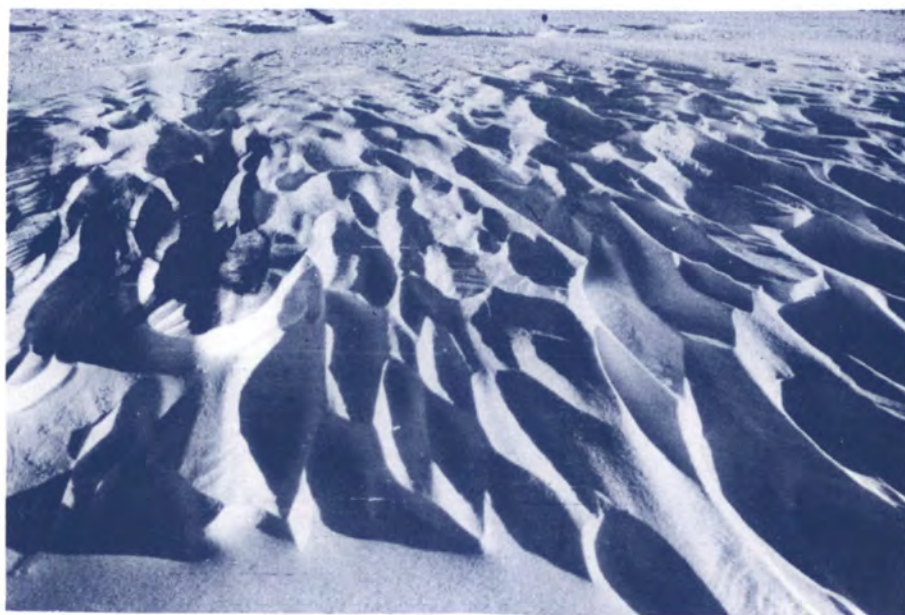
78 vuotta kului tiiviisti oman maan ja kotiseudun askelissa ja päättyi Härmän sairaalassa, jota hän itse oli ollut perustamassa.

HILKKA KNAAPPI-RUNG

TALVEN TAIDETTA

V A L O K U V A N N U T   N I I L O N U M M E N S A L O

Taiteilija-sisarelle

*Oi sido, armas, tää seutu jylhä
nyt väriloistein kankaalles.
Vai eikö totta, kun tätä katsot,
sun täyty kummasti sydämes?*

*Syys punakeltaa on ripotellut
jo rannan puihin raukeisiin.
Ne hikoo verta jo hyytynyttä,
ne puhjenneet on kyyneliin.*

*Mut miten voisit lahoin lehtein
sa, tuoksun tauluus kiinnittää?
Väri yksin voisko koskaan
sen syksytuntua synnyttää?*

*Ja miten tapaat syksytaivaan
ah pyöröyttävän korkeuden,
niin kuuluu kirkkaan gootti-holvin
kuin taivaan suven auteren?*

*— Puut helokeltaan hempeähän
tai punaisimpaan purppuraan
ja kaiken ylle riuduttavaa
ah rusotusta taivaan maan. —*

ARVI HENRY SAARISUU

Punatukkainen poika

Kun sain ajatuksen esitellä Isonkyrön Joulun lukijoille kyröläisiä taiteilijoita, veivät askeleni ensimmäiseksi Hellin Rinta-Knuuttilan ovelle. Me kyröläiset tunnemme hänet hyvin, mutta kaukaisemmille kerrotakoon, että taiteilija Rinta-Knuuttila on syntyperäinen isokyröläinen, joka on Isonkyrön Yhteiskoulussa suorittanut mittavan päivätyön kuvaamataidon opettajana ja että hän täällä päin on tunnettu kauniitten taulujen ja muotokuvamaalausten ansiosta.

Vastaan otettiin ystävällisellä hymyllä ja kädenpuristuksella. Vieraanvaraisen emännän kahvipöydän antimien ääreltä askeleni johtivat sitten ympäri korkeakattoisen, juhlanan huoneen, jonka seiniä koristivat lukuisat maalaukset ja mieltäni kiehtovat collaget, jotka oli koottu sommitelmiksi Välimeren kivistä ja Kuortaneen katinkullasta.

Ja sitten istahdimme pitämään pientä tarinatuokiota, jota hienommalla nimellä myös haastatteluksi kutsutaan.

Aina ja kaikialla lapsista ja lapsuuden ajasta kiinnostuneena kysäisin ensimmäiseksi: — Taisitpa olla pienestä pitäen innokas piirtäjä?

— Piirsinhän minä ja sain selkääni heti, kun ensimmäistä luomustani yritin. Meillä taisi olla silloin aivan uudet tapeetit ja mielestäni niihin oli sopiva piirtää, kun kerran kynän olin käteeni saanut. Kiipesin penkille seisomaan ja vetelin viivoja ristiin rastiin. Se oli sellaista osaamisen iloa, josta heti täytyi innokkaasti ilmoitella selittämällä viivojen tarkotusta.

Mutta asian oivallettuaan kotiapulaisemme, Fiia, siepasi kynän kädestäni ja antoi aikamoisen tukkanpölyyn ja vähän muutakin.

— Ei se sinua kuitenkaan lannistanut.

Ei sinne päinkään. Eivät lapset niin helposti lannistu. Soronmäellä asui siihen aikaan Katajamäen per-

Taiteen saralta

he, jossa oli paljon lapsia, sopivia leikkitovereita. Mutta oli muitakin. Näin siellä ensimmäisen kerran värit, tarkemmin sanoen vesivärit. Katselin silmät pyöreinä jälkeä, jota niistä lähti.

Kun isäni lähti sitten Vaasassa käymään ja tapansa mukaan kyseli, minkä lelun sillä kertaa halusin tuomiksi, minä sanoin: Ei leikkikaluja. Tuo vesivärit, ja aivan samanlaiset kuin Katajamäessäkin on. Niin sain ensimmäiset väriini.

— Kun tulit kansakouluun sait varmaan piirustuksesta täyden kympin?

— Kyllä Peltoniemen Fanni minulle kympin antoi ja kuuleman mukaan hyvällä omallatunnolla varsinkin iloisista joulutontuistani.

Kansakoulussa Edla Outonen oli ensimmäinen opettajani, joka oli jo isäänikin opettanut. Liian vanha jo opettajaksi meidän ikäpolvellemme, koskapa ”junttuusenjuonet” meidän taholtamme luonnistuivat ja hui-pentuivat tietysti jälki-istunnoiksi tytöillekin. Luokkahuoneen nurkat toimivat silloin häpeäpaaluina. Nämä eivät nähtävästi kaikille riittäneet, koska minä kerran jouduin mustantaulun taakse.

”TARI”

Edla Outonen

Opettaja polvesta polveen. — Kymmenvuotiaan näkemys..

Tuntematon pyhimys, Isonkyrön vanhasta kirkosta.

Edla Outonen oli vahtina oven suussa pulpetin kannella istuen, ettei kukaan päässyt livistämään. Kun opettaja istui siinä suoraan edessäni ja oli liitu ja mustataulu aivan kuin kuvan tekemistä varten, en kai voinut vastustaa kiusausta yrittää piirtää häntä. Valmiiksi saatuani käänsin kuvan nähtäväksi, mutta opettaja ei ollut lainkaan ihastunut aikaansaannoksestani, vaan tiuskasi vihaisesti: — Knuuttila. Fyi.

— Siinä taisi olla alku muutokuvien tekemiselle.

— Saattoi ollakin. Ainakin palasin samaan aiheeseen piirtämällä hänestä uuden kuvan, sillä kertaa vihkooni. Ja se kuva on tallessa. Myös oppikoulussa piirtelin opettajiani ja samalla tuloksella: Opettajat suuttuivat.

— Muotokuvia olet sitten myöhemmin maalannut paljonkin. Kun niitä on niin monien kotien seinillä, lienee tuo puoli taiteestasi eniten ihmisten tiedossa. Eikö tämä taiteen haara ole vaikea hallita, kun täytyy jotakin ihmisen persoonallisuudesta tavoittaa maalamalla?

— Se on siinä määrin vaikea asia, ettei siinä koskaan tule täysin oppineeksi. Onnistuminen riippuu myös paljon mallina olevan ihmisen asenteesta. Jos se on kielteinen, kuvaa ei synny. Hyvään tulokseen pääseminen edellyttää sitkeää työtä ja siihen keskittymistä, pitkäjänteisyyttä. Pitäisi olla psykologista silmää, osataksaan maalata oikein sen, mitä näkee, Imarella ei saa. Rehelliisyys pitää olla tavoitteena, vaikka ei siinä läheskään aina onnistu muotokuvaan nähdä.

— Miten kauan olit opettajana Isonkyrön Yhteiskoulussa?

— Olin kaksikymmentä kuusi vuotta. Tämä urani alkoi rovasti Rauramon toimesta heti sotien jälkeen välittömästi. Hän minut värväsi opettajanpöydän taakse.

— Muuttuiko opetustyylisi tuona aikana paljonkin?

— Muutos on suorastaan kumouksellinen. Jo nykyisin virallisesti vahvistettu nimitys, kuvaamataito, ilmaisee, että jotakin on tapahtunut. Ennen tehtiin vain väritettyjä piirustuksia, tarkasti mallin mukaisia. Nyt kuvaamataito tarkoittaa monenlaisten ilmiöitten esittämistä monin erilaisin keinoin ja materiaalein. Opetus on elämänläheistä sivuten koulun muita oppiaineita ja eri ammattialoja. Opetuksessa pyritään näin antamaan viitteitä oppilasta koulun porttien ulkopuolella odottavasta elämästä. Kuvaamataidossa oppilasta ohjataan oikeille linjoille hänen näkemyksensä puitteissa, ei opettajan.

— Opettamisen ohella olet kaiken aikaa piirtänyt ja maalannut, mistä olet löytänyt aiheita teoksiisi?

— Muun muassa Isonkyrön Vanhasta kirkosta, jonka aihepiiri moninaisuudessaan on hyvin rikas. Myös ihmiset ja ihminen ovat aina olleet minulle läheisiä. Luonto kaikkine virikkeineen lienee ehtymättömin. Olen tietenkin koulutoimeni vuoksi joutunut kokeilemaan monenlaisia materiaaleja, rakentelemaan niin sanottuja collageja, jotka nekin vaihteeksi ovat kiinnostavia.

— Voiko kehittyä hyväksi taiteen tekijäksi vain sitkeällä harrastamisella ja harjoittelulla, vai tarvitaanko opetusta?

— Tietenkin voi yksinkin kehittyä, mutta varmasti se on vaikeaa. Olen minäkin paljon opiskellut yksin ja omin avuin, mutta olen saanut myös opetusta muilta. On ollut sekä koulu- että kurssimuotoista, myös taiteilijoitten ohjausta ja Ateneumikin, jossa olen loppitutkintoni suorittanut.

— Vaaditaan ihmiseltä totisesti paljon, kun perheenäidin ammatin ja virkatoimen ohella pystyy hankkimaan itselleen noin paljon koulutusta. Mutta entä nyt, kun kiihkein ponnistelun aika on takana päin, mitä nyt mieluiten maalaat?

— Vaikea sanoa. Muotokuvia maalaan mielelläni, jos vain on malleja. Myös mielijohteet, jotka tulevat ja menevät, voisi vangita kuvapintaa, tunnelma, ohi kiitävä hetki. Eiväthän aiheet ratkaisekaan taideteoksen arvoa, vaan se kuinka se on saatu toteutetuksi.

— Voiko tunnelman maalata kankaalle?

— Vuosisadan vaihteen maalarit kuvasivat auringon nousua, auringon laskua, lehmisavua. Niissä on tunnelmaa. Abstraktisessa taiteessa voidaan luoda tunnelmaa pelkillä väreillä, näin esimerkiksi informalistisessa suunnassa. Tuossa seinällä on näyte siitä akvarellissani, joka näyttelyssä oli mukana nimellä ”Ensimmäinen päivä”.

— Sinulla ei varmaankaan ole ongelmia siinä, kuinka saisit aikasi kulumaan?

— Ei todellakaan. Aika hupenee liiankin nopeasti.

Ja niinkuin kesken tarinatuokiomme katkesi tähän. Mutta niinhän käy useinkin maailmassa. Lukematot kerrat on jokaiselta jäänyt jotakin kesken, työ, keskustelu, kirja, ateria, käsityö, — — — Yö keskeyttää työn ja päivä levon. Varmaan taiteijilta jää moni työ kesken. Kehitys kohti täydellistä taitamista jää kesken. Vasta kun työkalu kädestämme kirpoaa ja siirrymme yli rajan, sen takana voi täydellisyyden saavuttaa.

ANNIKKI LEHTONEN

Otsikko ei ole riimukirjoitusta, vaikka niin saattaisi luulla. Eikä se ole kiinankieltäkään, vaan ne ovat kyröläisiä talojen puumerkkejä. Puumerkkiä käytettiin alunperin vastaamaan kirjoitustaidottoman henkilön omakätistä nimikirjoitusta. Vaikka kirjoitustaito kansan keskuudessa lisääntyikin, puumerkin käyttö pysyi. Sen käyttötarkoitus vain muuttui. Erikseen olivat sellaiset merkit, jotka olivat yksityisten henkilöiden puumerkkejä ja jotka kuuluivat talolle, jääden sille omistajan vaihtuessaakin. Tällöin saatettiin kantamerkkiin kyllä lisätä jokin sakara. Puumerkillä varustettiin kaikki talon irtaimisto. Tällä tavoin estettiin siltä, etteivät tarvekalut sekaantuneet naapureiden vastaavaan omaisuuteen. Vaikka naapuri vei joskus pitkäänkin lainaan jonkin esineen, puumerkki takasi sen palautumisen oikealle omistajalleen.

Itse sain takaisin aivan äskettäin juustolaudan, joka oli jo ainakin sataviisikymmentä vuotta ollut lainassa. Onhan kyllä mahdollista, että se on huutokaupassa tai naimakaupassa kulkeutunut Soiniin. Mutta kun siihen oli veistetty Mieltyyn talon puumerkki, niin minä kehoitin Ristoa palauttamaan sen jo vihdoinkin takaisin oikealle omistajalleen. Soinin Risto kun on sopuisa ”kansankynttilä”, niin juustolauta on nyt sitten meillä... eikä sitä enää lainata kenellekään!

Isonkyrön kirkon arkistossa on arvokasta tietoutta sisältävä teos, joka on vanhoista asiakirjoista sidottu kirjaksi. Siinä on Juhana Gezeliuksen allekirjoittamia ja sinetöimisiä piispantarkastus kertomuksia. Seurakunnan pappien merkintöjä pitäjän tapahtumista. Kirkkoherra Nicolaus Aimelaeuksen käsikirjoitus Napuen taistelusta. Siinä on veroluettelo 1700-luvun lopulta, jossa melkein jokaisen talon nimen kohdalla on puumerkki. Kartat hautapaikoista ja istumajärjestyksestä kirkon penkeissä.

Löytäessäni esi-isieni istumapaikan, sanoin kirkkoheralle meneväni ensitilassa veistämään sille kohdalle penkkiin puumerkkini. Lääninrovasti Maunula tunnetusti sanavalmiina ”nästäsi” siihen: ”Kunhan pidät huolen siitä, ettei se puumerkki pääse sieltä tyhjänä koljottamaan”. Hyvin sanottu... ja aivan oikeutetusti, sen tunnustan.

Kun kiinnostus entisaikojen esineistöä ja tapoja kohtaan on suuresti lisääntynyt. Ajattelin julkaista 1700-luvulla käytössä olleita, tiedossani olevia kyröläisten talojen puumerkkejä näin juhlavissa puitteissa. Isonkyrön Joululehden palstoilla. Kun tätä lehteä menee suuret määrät myös Amerikkaan. Voivat amerikankyröläisetkin löytää tästä oman sukunsa arvokkaan omis-

juustolauta on nyt sitten meillä . . .

tusmerkin, jonka uudelleen käyttöön ottamiselle olisi keksittävä uusia ideoita.

Itse valmistin huuhtomastani Lapin kullasta suvun puumerkkiaiheisen riipuksen vaimolleni, viettäessämme hopeahääpäiväämme. Kun hän 25 vuotta on jaksanut suhteellisen nöyrästi kaikki minun ”simppaaluni” kestää. Katsoin että hänet voidaan jo virallisesti hyväksyä suvun jäseneksi ja antaa oikeus sen omistusmerkin kantamiseen.

Siinä tuli julkistettua eräs idea puumerkin uudelleen tulemiseksi. Olisin iloinen, jos kirjoitukseni entisestäänkin lisäisi vanhojen tapojen ja esineistön arvostusta ja innostaisi lukijoita pelastamaan niitä tuhoutumasta. Kodin ei siltä tarvitse muuttua museoksi. Jo muutama harva esine tai muisto auttaa meitä arvostamaan käytöstä jääneen esineen kauneutta ja ymmärtämään oikein niitä oloja, joissa se kerran on luotu. Uudistamisviimassamme emme aina tule ajatelleeksi sitä.

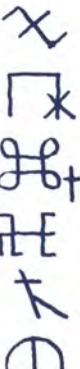
Liitän tämän kirjoitukseni loppuun puumerkkiluettelon kylittäin. Otsikkona olevat ovat Orismalan kylän puumerkkejä. Järjestyksessä vasemmalta: Laurila, Liimakka, Trompari, Mylläri, Katila, Arkkola, Sukka, Annala, Skugi, Mononen, Varsanpää, Kannasto, Skinnar, Nieminen ja Mielty.

 VALTAALA:
 Maunuksela
 Valtari
 Nortunen
 Kallio
 Lakari

 KUIVILA:
 Soini
 Piuholta
 Kultti
 Ritari (ala)
 Ritari (yli)
 Rouru

 ULVILA:
 Ulvinen
 Erkkilä
 Plukka
 Sippola

 LAUROLA:
 Tanttari
 Heikkilä
 Ollikkala

 NAPUE:
 Rautio
 Sippola
 Killinen
 Vuotila
 Kontturi
 Vakkinen

 VENTÄLÄ:
 Knuuttila
 Laurila
 Taipale
 Knaapi
 Jussila
 Paavola

 PALO:
 Luoma
 Penttala
 Konttas
 Vaismaa
 Pukkinen

 LEHMÄJOKI:
 Kleemola
 Karhu

 Tuuri
 Sepänmaa
 Viitaluoma
 Nikula

 IKOLA:
 Gumsila
 Ihamäki
 Ikola
 Ikola (puust.)

 TUURALA:
 Pakkala
 Korvola
 Hinttu
 Luhtala
 Turja

 PALHOJAINEN:
 Yli-Renko
 Saripa?
 Minni
 Försti
 Kaustinen
 Sippola

 Söyrinki
 Ala-Renko
 Mattila

 YRYSELÄ:
 Hissa
 Mustape?
 Hurri
 Jolkka

 HEVONKOSKI:
 Hoppa
 Antila
 Praski
 Tuuri
 Taanonen
 Välmä
 Pikkala
 Ala-Pikkala

 KYLKKÄLÄ:
 Keko
 Munkki
 Eerola
 Tarkkanen

Napuen kylä on joutunut kolmaasti tulen tuhoamaksi

Kuvassa osa Napuen kylää, etualalla Reino Killisen kartano joka jäi palamatta v. 1877 kyläpalossa. Taustalla Perttula.

Napuen nimikuulu kylä on Ventälän ohella paikka-seudun vanhimpia. Vanhojen tietojen mukaan ovat hansakauppiat antaneet kylälle nimen, silloin kun meri lainehti kyrönmailla, ja Ventälän kauppapaikka tuli tunnetuksi. Kylä on silloin saanut olinpaikakseen sopivan mälikumpareen, jonka päällä ja sivustoilla se on itsepintaisesti säilynyt vuosisadasta toiseen. V. 1600 tiedetään kylässä olleen jo 16 taloa, jotka tiheänä rykelmänä olivat sijoitettu maantien molemmin puolin, ollen tyyppillinen raittikylä. Vanha tie kulkee edelleen entisellä paikallaan, joka on aikoinaan pasinoitu vahvoilla puupölkkyillä. Kylä ei ole ollut 1500—1600 luvuilla enään mikään pikkukylä. Talot olivat rakennettu pikku tonteille pienehköstä mäestä kuin turvaa etsien, kartanot ovat olleet toinen toisessaan kiinni, ja kun rakennukset olivat olki- ja tuohikattoisia, niin tulipalojen vaara oli aina olemassa.

Ensimmäinen kyläpalo tiedetään olleen v. 1601, jolloin kylän kaikki 16 kartanoa tuhoutui. Siitä mainitaan E.-P:maan historiassa. Kaarle herttua oli v. 1602 seurueineen maassamme läpikulkumatkalla, viiptyen m.m. Korsholman linnassa 3 vrk. ottaen vastaan seudun lähetystöjä. Napuelaiset eivät ehtineet tavoittaa herttuaa sieltä, mutta saivat hänet kiinni Vöyrin pappilasta. Heillä oli asiana pyyntö saada verovapautta, koska kylä oli kokonaisuudessaan palanut edellisenä vuonna. Herttua myönsikin verovapauden. Kylä rakennettiin samalle paikalle ja samoille tonteille.

Kun oli kulunut runsas vuosisata oli kylän taasen koettava täysi tuho. V. 1714 käyty Napuen taistelu tuhosi kylän kokonaan. Oman armeijan toimesta kylän kartanoita purettiin, ja käytettiin rakennusaineiksi etuvarustuksiksi jalkaväelle ja tykistöille. Lopun kylää poltti voittanut vihollinen, ja kevät-tulva vei kekäleekin mennessään. Niin oli taasen kylä vähitellen rakennettava uudelleen vanhalle tululle paikalleen.

Muutaman sukupolven aikana kylä rakentui entistä ehommaksi, ja ehkä entistä tiuhemmaksi kolmanteen

tuhonpäiväänsä asti, joka sattui kovia kokeneelle kylälle kesäk. 6 p:nä 1877. Puolenpäivän aikaan huomattiin kylän keskeltä nousevan savua ja liekkejä. Kylän väki oli parhaillaan kylvötoissa pelloillaan. Voimakkaan tuulen johdosta näytti siltä että pohjoispuolinen kylä olisi tuhon oma, ja eteläpuolinen säästyisi. Mutta tuulen suunta muuttui kesken paloa, ja niin oli hyvin nopeasti koko kylä liekkimerenä. Irtaimistoa yritettiin pelastaa, mutta kun sitäkään ei viety riittävän kauas niin nekin paloivat. Mitään mahdollisuuksia ja keinoja ei ollut tulen rajoittamiseksi, palokaluksia olivat puiset saavit, sangot ja kiulut mutta nekin paloivat. Napuelaiset olivat taasen kodittomia ja ilman tarpeellista irtainta. Ihmishenkiä ja eläimiä ei onneksi menetetty. Pienenä onnena voidaan kertoa, kun tuulen suunta muuttui palon aikana, jäi palamatta kylän pohjoisreunalla m.m. nyk. Reino Killisen purkama vanha tupa, jota edeltänyt tupa oli palanut vähää ennen kyläpaloa. Lisäksi jäi samalla suunnalla palamatta Eino Kotialan syntymäkoti, ja lisäksi Kustaa Minnin, Tilvitsin, Umpimäen sekä Mikki Salon tuvat.

Tuli sai alkunsa Killilän kartanolla olleesta hiililadosta, kartano sijaitsee nyk. Jussi Häkin kartanon paikalla. Kylän pajassa teki seppä töitään, ja apulainen lähti hakemaan hiiliä k.o. ladosta, jossa häneltä putosi piippu suusta lattialle, sillä seurauksella että piipun palava tuhka jäi kytemään tuhoisin seurauksin.

Kodittomilla kyläläisillä ei ollut muuta keinoa, kuin lähteä etsimään myytävänä olevia rakennuksia, joista voi tehdä hätätupia, m.m. Sippolaan saatiin tupa Vöyrieltä, kuka sai mistäkin.

Killisen palamatta jääneessä kartanossa oli m.m. lutti, jonka he luovuttivat kylän nuorison majoitukseen.

Palon jälkeen kylää uudelleen rakennettaessa yritettiin sitä jo harventaa. Rautio joka oli ollut sepänkiven lähellä siirtyi nykyiselle paikalleen. Yksi Jussiloista ja lisäksi muitakin hakeutui hiukan väljempään paikkaan. Mutta vasta v. 1902 isojako hajoitti kylärykelmän. Mik-

Kun äitee kirioottaa pakinaa

◆◆◆
MARI
◆◆◆

Ei se niin yksinkertaasta vain oo, jotta mä ny istun vain ja rupian kirioottamahan. Sen mä totesin täs yhtenä kauniina kesäsnä lauantaiehtona kun huamisin olis pitäny lokia pakina yksis maakunnallisis kesäjuhliis. Ja aikaa oli yks voo-rokausi. Mutta kun tuli luvatuksi, niin mä sanoon isännälle jotta mä meen vintille yrittämähän vähä kirioottamista, saatta tulla ny toimehen niinku tahrotta.

Paperia ei meinannu löytyä mistään, mutta tarkastuskiriaan välistä löytyy asistentin kirioottamia ruakinta-
taulukoota ja niis oli puhuras takapuali, notta niihin mä sitte kirioottelin — vaikka järki ei meinannu juasta yhtään.

Kun sitte kymmenen minuuttia olin siälä istunu, rupes ovi narajamahan ja ensimmäänen muksu kurkkas ovesta jotta: "Eksoo jo valmis?" Sanoon jotta: "Voi lapsi parka, justihin mä vasta alkasin."

No, meni taas hetkuunen niin tuli tytär ja sanoo:

---

sikä kylä yhä uudelleen rakennettiin samalle paikalle kartanot toinen toisensa kylkeen, monista tuhoisista paloista huolimatta. Siihen oli omat vakavat syynsä, ensinnä larvamaat tulivat satojen vuosien aikana hitaasti raivatuksi, vainiomaat kylän ympärillä olivat suhteellisen pienet, ja olivat jaettu säteettäin kapeisiin pitkiin osiin, jotenka tonttimaat eivät soveltuneet muualle. Sitten oli ainainen kevät-tulvien vaara, niistä muodostui kylälle joka keväinen painajainen. Tulvat pitivät kylää saarroksissa, vesimassat veivät peltosarkojen aidat, sillat ja pelloista ruokamullan sekä tunkeutuen kartanoille. Verovapautta oli usein anottava tulvavahinkojen johdosta. Koskien monet perkaukset alkoivat vähitellen hillitä jääpatojen ja tulvien muodostumista, jotenka sekiri painajainen on kaikonnut.

Nykyään on kylän asutus levittäytynyt laajalle alueelle. Kartanotkin ovat nykyään uusiutuneet, tulipalon jälkeen rakennettuja rakennuksia ei juuri enää löydy. Kokonaisuena kylä ei enää koskaan pala, mutta muistot kyllä säilyvät tapahtuneista onnettomuuksista. Näitä muisteltiin hyvämuistisen Eino Kotialan kanssa.

K. ALANEN

"Joksä pian tuut alaha, ku on nii kova näläkäki. Koko päivä on peraattu perunamaata ja soot vain ajellu." (Olin kuarimas pernuja niihin huamisiin juhlihin).

Sanoon: "Lämmittäkää aamullista ruuaksi, ja tillaa sä niitä niinku taharot, mä en viälä tuu!"

Mutta eikös itte isäntä saapastele siihen minuutin päästä ja sano: "Siälolis ny lehemä häriis ja majattelin, jos yritetääs astottaa se tuolla nallisonnilla. Tuu säkin ny sinne häsyihin."

Mä jo hermostuun notta: "Mä en kyllä tuu, jos että päriää, niin olokoht astottamata koko kurmu!"

No, miäs meni mutisten ja minen meinannu saara paperille enää yhtään mitään. Kuulin pihalta kovaa mekastusta ja pian sitte tormoottaa kolomas jäläkikasvu huaneeseen ja huutaa: "Ei tuu mitään, ei se sonni ymmärrä mitään koko lehemästä!"

Poika puikkas äkkiä pois kun näki äireen kiukkuusen kattannon, mutta sitte tytär äkkäs huutaa jotta "Tuu jo, äitee, saunahan, isä meni jo!"

Huakaasin ja lähärin paperit kainalos tupahan eikä siitä kirioottamisesta tullu enää sinä iltana yhtään mitää. Ajatelin, jotta sitte aamulla . . . Yöki meni painajaasunis, kun papiljotit pisti pääs, vaikka olis maannu kuinka päin.

Pyhäaamu valakeni mitä ihanimmin, mutta se ihanuus loppuu, kun yks lehemä löntysteli navettahan niin kauhias kunnos jotta meni yks korveellinen vettä, ennenku taas valakoonen rupes vaikuttamahan.

Rupia sitte taas rustaamahan pakinaa, siivua paikat pyhäkuntohon ja laita väjellen aamuapetta. Pyhäkoulu-muksukkin tuloo pian. Ja kaiken kiiruhun keskellä jalakakin nyriähti. Ny passaas laulaa jotta "Voiko aamu enää ihanammin alkaa."

Isäntä otti ja nykääsi jalaasta, notta tiärä sitte, menikö luu paikoolensa vai enemmän flinteehin, mutta pakinan luin niis juhulis ja ainakin yks fiksu Kalle-isäntä Evijärveltä tuli kiittelemähän, notta itteluattamukseni palautuu. Kiitos siitä Kalle-isännälle!

Tältaasta soon äireen taitehen harrastus, vaikiaa vähä, mutta jälkikätehen ajattelen kauhian vivahrusrikasta.

Etsiessäni Napuen kyläkuvaa totesin että ei niitä niin vain löydy. Sain sellaisen lopuksikin Lauri Sippolalta, vaikka sekään kuva ei tehnyt oikeutta koko kylälle. Sippolassa oli lisäksi oheinen toinenkin kuva, josta voi todeta kotiseutukasvojen nopean ja jatkuvan muuttumisen. Kuva on peräisin Osuusmeijerin rakentamisen jälkeisiltä vuosilta. Meijeriä vastapäätä tien toisella puolella on Taipalen jo ajat sitten hävitetty riihi. Joen toisella puolella näkyy pientä kuusen-näreikköä, näkymät ovat melko avoimia. Laurolan Turppala ja Annala näkyy taustalta. Nykyiset puistoistutukset ovat kaikki myöhemmältä ajalta.

Tällaisia vanhoja kylä- y.m. kuvia löytyy vielä joiltakin pitäjäläisiltä. Olisikin toivottavaa että ei niitä annettaisi lasten asuuleihin revittäviksi. Kun arvellette että sellaiset kuvat ylimääräisinä joutaisivat poisikin, niin niiden osoite olisi Kotiseutuyhdistyksen arkisto. Siellä ne tulisivat säilymään ja tarpeen tullen kopioitaviksi otsikko- tai muiksi kuviksi.

K. A.

Juha Viitaluoma, edesmennyt kuuluisa leikinlaskija, oli kerran joutunut käräjäimään jonkin toisen isännän kanssa. Tarina ei kerro asian laatua eikä myöskään sitä, kumpi jutussa oli kantajana ja kumpi vastaajana, mutta joka tapauksessa Viitaluoma selviytyi jutusta voittajana. Lakituvasta poistuttua hävinnyt osapuoli alkoi "trossata" rikkauksellaan, jolloin Viitaluoma tokaisi:

— Oo vaiti. Jos sä mun velkkani maksaasit, niin vähän se olis mitä sullen jäis!

*

Edvard Lamminkoski eli "Tikkurin Eetu", kuten häntä kylän kesken sanottiin, oli hyvin vitsikäs ja sanavalmis vanhapoika. Kerran hän oli iltamissa Lehmä-

Letkauksia

Lehmäjoelta

joen nuorisoseuran talolla ja istuskeli ohjelman päätyttyä jossakin sivupenkillä nuorempien tanssia katsellen. Sattui siinä hänen lähettävillään istumaan myöskin eräs pienikokoinen, mutta mahtavan oloinen "pikkuraavas", jota kesken kaiken alkoi kovasti nukuttaa. Eetu katsele vähän aikaa pojan pään nyökähtelemistä, kunnes viimein lausahti:

— Kun olis vaunut, niin mä veisin sun kotia.

Tarvitseeko sanoa, että poika pysyi lopun iltaa valveilla.

*

Ffraid Nummelin, huumorimies hänkin oli huutokau-poissa paljon käytetty vasaramies. Kerran hän huutokauppavaen mielestä "kinnasi" jonkin tavarahan hintaa liiankin korkealle. Tällöin Humalamäki eli "Humalaa-nen", joka tunnettiin hyvänä tiilien leipojana ja tiilihau-tojen polttajana, loihe lausumaan:

— Pitääs sitä vasaramiähelläkin olla vähä omaatun-toa . . .

Nummeliini keskeytti vasaroinnin ja kysyi:

— Viäläkö sulla sitten on?

Jatkuu sivulla 30

Joulumuisto

Kertonut: HERMAN ANTOSALO

Kirjoitti: LEENA ANTOSALO

Jouluaattona 1893 tehtiin Andelinin torpassa yksimielinen päätös, että 4-vuotias pikku-Hemppa oli nyt tullut siihen ikään, että hänet voitaisiin ottaa mukaan joulu-kirkkoon. Sinä iltana Hempan oli vaikea saada unta: Liikkuminen kotitorpan ulkopuolella oli jotain erikoista, ja kirkko oli tuolloin Hempalle vain sana muiden sanojen joukossa; liian vaikea ymmärtää.

Jouluyön vaihtuessa aamuksi huomattiin, että torpan ainoa ajannäyttävä, seinäkello, oli seisahtunut. Se oli illalla jäänyt vetämättä. Valonpilkahdustakaan, josta olisi voinut päätellä ajan, ei näkynyt mistään; sijaitsihan torppa erillään muusta asutuksesta metsän keskellä. Niinpä päätettiin lähteä heti matkaan, ettei myöhästytäisi. Pikku-Hemppa sai päähänsä isän karvalakin, äidin huivi sidottiin vielä leuan alle, ja lopuksi hänet kiedottiin suureen saaliin, niin että käsien liikkuttelu oli aivan mahdotonta. Kylätielle saavuttaessa huomattiin, että ketään muita ei ollut liikkeellä, ei edes kynttilän valoa näkynyt yhdestäkään ikkunasta. Matka taittui hiljalleen vanhalla hevosella. Lohnan kallistellessa pikku-Hemppa heittelehti puolelta toiselle. Raukka ei pystynyt pitämään mistään kiinni, kun kädet olivat ja pysyivät paketoituina. Hän luisui aina vain alemmaksi ja pian näkyi vain silmäpari fällyjen alta.

Kirkonmäelläkin kaikki oli hiljaista ja tällöin vasta lopullisesti uskottiin, että liian varhain oli matkaan lähdetty. Onneksi kirkon lähellä asui tati, jonka luo voitiin mennä lämmittelemään. Vastaanotto oli sydämelinen, vaikka tati vähän kummastelikin outoa vierailuaikaa; kello oli vasta neljä. Hemppa oli nuori mutta ei liian nuori huomatakseen, millainen köyhyys tuvassa vallitsi. Tuvan nurkista paistoi lumi, ja tuli oli tehtävä katajista, joissa oli kananmunan kokoisia jääkimpeleitä. Kuitenkin tati vähästäänkin halusi antaa osan muille: hän keitti kahvit, hakipa vielä porstuasta puurovadinkin, jossa oli veteen keitettyä, jäätyneitä ohra-jauhoppuuroa. Siitä hän hakkasi palasia, kaatoi kuumaa maitoa päälle ja tarjosi vierailleen. Sitten lähdettiin yhdessä kirkkoon.

Kirkossa sytetettiin juuri kynttilöitä kruunuihin, ja aikaisimmat istuivat jo omilla paikoillaan penkeissä. Pikku-Hemppa seisahtui kauhuissaan kirkon ovelle. Hänen silmänsä naulutuivat alttaritauluun. Mikä oli tämä paikka, jossa miehiä naulataan käsistä seinälle

riippumaan? Tämäkö oli kirkko? Saarnasta Hemppa ei ymmärtänyt mitään; papin sanat olivat liian vaikeita 4-vuotiaan tajuttaviksi. Se kummallinen mies, joka riippui äänettömänä seinällä, vain askarrutti mieltä.

Paluumatka oli juhlavinta Hempan mielestä: sadat kulkuset helisivät ja vanha hevonenkin intoutui juhlan kunniaksi lämpimikseen juoksemaan odotettuaan kolme tuntia kirkon edessä.

Joka tapauksessa tuntui siltä, että kirkossa käynti miellytti pikku-Hemppaa, sillä tuosta vuodesta kuluneen 80-vuoden aikana hänet on nähty säännöllisesti kirkossa, vielä samalla paikalla, johon isä 4-vuotiaan poikansa johdatti.

Ambomaalla ja Japanissa

ovat Kirsti Pakkala ja Raili Korhonen hoitaneet yhteyksiä kyröläisiin monin tavoin, m.m. Isonkyrön Joulun palstoilla. Viime kesänä meillä oli iloinen mahdollisuus tavata Raili perheineen täällä kotipitäjässä, sillä Korhoset olivat työkauden jälkeen viettämässä lomaa Suomessa, Raili Korhonen, o.s. Kyntäjä on muutaman vuoden ajan palvellut Iossakyrössä seurakuntasisarena ja toimi myös tällöin Isonkyrön Kipinäskojen lippukunnanjohtajana. Nytkin, lomalle lähtiessään, hän muisti Isonkyrön lapsia ja toi päiväkerholaisillemme tuliaisiksi monenlaisia esineitä, joiden avulla täkäläiset voivat tutustua Japanin pienokaisten elämänmuotoon. — Loma, joka oli kiireinen ja sairaudenkin varjostama, mutta kaiketi sentään ihanakin, on nyt takanapäin ja uusi työkausi alkamassa.

Kirsti Pakkalalta saimme tervehdykseksi hänen kummilapsensa ja kaimansa, Kirsti Shipangan kertomuksen työstään bushmannien parissa. — Kyröläisille on tuttu Kirsti Shipangan tarina, mutta muille kerrottakoon: Ambolainen, 13-vuotias tyttö sairasti syöpää. Hänen pelastamiseksi jalka oli katkaistava. Sairaalassa tytön sai kristillistä opetusta ja Pyhän Kasteen. Helsingin seurakuntanuoret keräsivät varoja, joilla tytölle hankittiin proteesi. Nyt Kirsti on valmistunut opettajaksi ja on lähetystyössä.

Kirsti Shipanga kertoo:

Piispa Anala kastamassa sokeaa pensastolaisvanhusta.

Onjuulae on eräs paikkakunta Itä-Ondongassa Ambomaalla, kaukana erämaassa. Siellä asuu sekä ondongalaisia että pensastolaisia. Pensastolaisten koteja on lähellä ja myös kaukaisissa kylissä Onjuulaen ympärillä. Yli sata pensastolaista on niin lähellä, että voimme heitä tavata. Paljon enempi on metsissä, jonne emme yllä. Joitakin harvoja on kastettu. Meillä on kastekoulu ja rippikoulu. Lapset ahkerivat, mutta aikaihmiset ovat "kuolleet heikkouteen" tässä asiassa. Alussa he kyllä ahkerivat mutta eivät kestäneet. Kun huomasimme tuon heikkouden, aloimme käydä heidän luonaan. Voimme lähteä perjantaina iltapäivällä ja palata sunnuntaina takaisin. Puhuttelemme heitä, pidämme Jumalanpalveluksia ja laulamme. Noilla matkoilla olen huomannut, miten pensastolaisille Jumala on antanut kuuntelemisen lahjan. Tarkkaavaisina ja hiljaa he kuuntelevat kun puhut tai laulat heille. Olen ihmetellyt sitä, että he rakastavat Jumalan Sanaa. Jospa vaan olisi niitä, jotka heitä opettaisivat.

Meillä on Onjuulaessa lähetyospelto, joka raivattiin 1971. Kahtena vuonna ei siitä saatu juuri mitään. Tänä vuonna saimme satoa. Tuota viljaa käytämme seuraavalla tavalla: Jaamme aika ajoin tarvitseville s.o. nälkää näkeville pensastolaisille. Päivittäin valmistamme jauhojuomaa pensastolaiskoululaisille. He saavat tuntien loputtua juomaa = ontakua. Heti alussa kun menin, niin kuusi pensastolaista halusi tulla asumaan kanssani koululle, että heitä opetettaisiin. He myös saavat tuota jauhojuomaa toisten kanssa.

Pidimme myyjäiset Onjuulaessa. Vaihdoimme vaatteilla, joita meille olette lähettäneet, ondongalaisilta viljaa. Saimme lisäystä pellolta saamaamme viljaan. Näin on saatu vilja riittämään. Jumala olkoon ylistetty ja kiitetty kaikesta siitä, mitä hän meille antaa.

Tänä vuonna meillä on ollut onni nähdä nuoria, jotka ovat tulleet auttamaan työssä pellolla. Onandjokwelta tulivat taittamaan viljaa. Okankolon nuoret tulivat raivaamaan lisäpeltoa pensastolaisten avuksi. He suurensivat peltomme huomattavasti. Rakastan sanoa:

Jumala olkoon kiitetty jokaisen työn jälkeen, jonka Hän on minulle tehnyt. Erikoisesti kiitos Jumalalle siitä, että nuoret antavat itsensä Hänen työhönsä. Nuoret, lapset ja aikaihmiset, pankaa itseme lähetystyöhön, koska AIKA ON LYHYT.

Kuten jo sanoin Itä-Ondongan metsissä on paljon pensastolaisia, jotka eivät tunne Vapahtajaa, kun ei ole ketään, joka veisi heille pelastuksen sanomaa. He etsivät itselleen ruokaa, mutta jäivät osattomiksi pelastuksesta. Katsokaamme, mitä voisimme tehdä, että he saisivat pelastuksen, koska Jeesus sanoo: "Ja minun lähettäjäni tahto on se, että minä kaikista niistä, jotka hän on minulle antanut, en kadota yhtäkään, vaan herätän hänet viimeisenä päivänä.

Oletko jo alkanut tehdä lähetystyötä? Rukoiletko lähettin tai lähettien ja lähetystyön puolesta? Jos et, aloita nyt. Tämä aika kehoittaa meitä siihen.

Kirsti Shipanga

ANNIKKI LEHTONEN

Vierailin Kirsti Pakkalan kodissa

Äiti ja Kirsti

Koti on lapsen ensimmäinen elinympäristö. Sen merkitys on lapselle arvaamattoman suuri. Koti, ei niinkään sen ulkonaiset puitteet ja sijainti, vaan kodin jäsuutta. Kodin varallisuus ja elintaso eivät ole lapselle sutta. Kodin varallisuus ja elintaso eivät ole lapselle lainkaan niin tärkeitä kuin se, että hän saa osakseen rakkautta.

Turvallisuuden ja rakkauden ilmapiirissä on saanut armon varttua Ambomaan lähettimme, Kirsti Pakkala. Tästä tulin varmasti vakuuttuneeksi, kuin sain vieraila Kirstin kodissa. Äiti, Elma Pakkala on maatalon tytär, kotoisin Pitkästä Perttilästä, jota Välskärin Kertomuksia lukenut vanhempi polvi käy matkoillaan katsommassa Aaron Perttilän talona. Elämä Elma tytölle oli raskaan työn täyttämää jo nuoruudesta pitäen, kun äiti kuoli, ja kuusitoistavuotias vanhin tytär joutui ottamaan kirjaimellisesti hennoille harteilleen ison talon emännyyden ja huolen nuoremmista lapsista, joista pienin, Hermannin-veli, oli vasta kolmivuotias. Kun sitten puoliso löytyi, oli suuntana jälleen maatalo. Lapsia syntyi kuusi ja lasten mukana eneni työ ja vastuu. Tuli sitten muutto pois kotipitäjästä Urjalaan, taaskin maata viljelemään ja karjaa kasvattamaan. Siellä kuitenkin kohtasi musertava isku: Puoliso otettiin pois tapaturman kautta, kun vain kuukausi oli ehditty olla uudessa kotipitäjässä. Äiti jäi silloin yksin ison perheen huoltajaksi. Lapsista oli vanhin kolmetoista vuotta ja nuorin seitsemän kuukautta. Ei tarvitse olla kovin paljon mielikuvitusta ymmärtääkseen, mitä äidiltä silloin vaadittiin. Elma Pakkala muistaa vieläkin kiitollisena, miten monet auttavat kädet tuossa hämäläisessä pitäjässä kannattelivat vaikeuksiin jääneitä. Kuitenkin koti-ikävä sai muuttamaan takaisin Isoonkyröön. Sairautakin pantiin äidin kannettavaksi, mutta kaiken on Elma Pakkala oppinut ottamaan Jumalan kädestä ja näin suoriutunut elämässä eteenpäin taakkojenkin alla.

Tässä perheessä on äiti ollut aina kotona. Eläminen maanviljelyksestä antoi siihen mahdollisuuden yksinhuoltajallekin, koskapa työt voitiin suorittaa lähiympäristössä. Illatkin äiti vietti lastensa seurassa ja kodikkaita muistoja on heillä, miten isovelji veisteli puuhevosia sisarilleen ja äidin johdolla laulettiin "Mustaa Saaraa", "Onpa Taivaassa tarjona" ja muita kauniita lauluja. Varmaan äiti jäi myöhäiseen ahkeroimaan paikattavien pariin, koskapa lapsilla oli sellainen luulo, että äidit eivät nuku koskaan.

Ehkäpä noina puhdetuokioina tuli kylvetyksi se sa-

lattu siemen, joka Kirsti-tytön sydämessä aikanaan kasvoi Rakkauden kukkaseksi ja vaati lähtemään lähetystyöhön. Näin kertoi Äiti-Pakkala:

— Minulle lähetystyö on ollut aina läheinen, mutta en koskaan ajatellut, että joutuisin antamaan niin paljon. Se teki kipeätä ja kapinoin ensin. Kyllä siinä on ollut taistelua, itkua ja epäuskoakin, mutta nyt on kaikki seestynyt: Kirstin paikka on siellä. Vaikka Ambomaalla on ollut levotonta, olen voinut olla ihmeen rauhallinen. Tietenkin toisinaan tulee tuska, mutta sitten ajattelen, että Kirstillä on turvansa. Pitkän elämäni aikana olen oppinut, ettei ihminen voi itse ohjata kohtaloaan, vaan kaikki on Jumalan johdatuksessa. — Ei ole ollut ylläisyttä, ahtaasta on pitänyt elanto ottaa, mutta hyvä on ollut niin! — sanoo Jumalan koulussa nöyrytynyt ja seestynyt lähettäjä-äiti.

ELÄMÄNSÄ ILTAPUHDETTA viettää Isokyrön Kunnalliskodissa vanhaemäntä Helena Emilia Lehtonen o.s. Luhtala, jota vain kotoisesti kutsutaan Emmiksi. Hän on tehnyt mittavan päivätyön maalaistalon emäntänä ja suuren lapsijoukon kasvattajana. Työ ja kiire ovat nyt takanapäin. Kun puolisoikin joku vuosi sitten siirtyi ajallisen rajan yli, on hiukan yksinäisen tuntuksella ilta-puhteella aikaa sellaiseenkin, mihin ei ennen ollut. Niinpä Emmi-mumma on ottanut kynän käteensä ja alkanut riimitellä paperille elämän menoa, muistoja menneestä ja kuvauksia nykytapatumista. Mietteet ovat etsineet muotoa runoasuun. Kevättalven 1973 tuotannosta julkaisemme pari runoa, samalla toivottaen pian kahdeksankymmentäyhdeksän vuotta täyttävälle runon-tekijälle jatkuvaa virkeyttä!

Emmi Lehtonen
joulukääröjä availemassa

Kirkkomatka

- *Minne riennät, vanha miesi,
pikku poika mukana?*
- *Kirkkoon kutsuu kellot meitä
sunnuntakiaamuna.*
- *Mitä kirkko sulle tarjoo
aina joka sunnuntai?*
- *Rauhaa, rauhaa syntiselle,
anteeksiantoa, lohtua.*

*Kiitän Herraa kutsustansa
tulla Sanaa kuulemaan.
Vanhalle ja nuoremmalle
Herran Sanaa tarjotaan.*

*Kiitos, kiitos Isä Taivaan
kutsustasi kalliista.
Toivon, että omaisemme
kaikki tapaisimme Taivaassa.*

*Kiitän Sua, Isä Taivaan,
että tahdot viedä mun
kuoltuani enkeleiden luokse,
sekä rakkaan Poikas siunatun!*

Valon ja varjon vaihdellessa

*Valon ja varjon vaihdellessa
käki metsässä kukkuu,
valon ja varjon vaihdellessa
ihmiset iltaisin nukkuu.*

*Valon ja varjon vaihdellessa
aamuisin he herää,
valon ja varjon vaihdellessa
he päivän töihin voimia kerää.*

*Valon ja varjon vaihdellessa
työt aamulla aloitamme,
valon ja varjon vaihdellessa
ne illoin lopetamme.*

*Aamuin herätessämme
kiitämme Taivaan Isää
kun saimme nukkua yömmen rauhassa,
pyydämme voimia lisää.*

Teköökö teirän miäli virkata pitsiä?

Jos niin on, niin tulkaa Isoostakyrööstä mallia hakemahan.

Isonkyrön Kotiseutuyhdistys alotti muutama vuosi sitten vanhojen pitsinmallien keruun. Pirettihin aluksi tilaus Museolla johona maisteri Hulda Kontturi kertooli kyrölääsen sängyn petivaatteista vuosisaran vaihteen molemmin puolin. Museon tupa oli täynnä akkaväkiä jotka kuunteli tarkkaavaasena esitystä olkikoltiista, höyhenparijoosta, hursti- ja täkkilakanoosta, tyynynvaaruusta ja raanuusta. Soli niin mukahansa tempaavaa jotta yleisö rupes kyselemähän ja sanomahan lisätiatoja esitelmöäjälle. Kotoon keskustelu jatkuu sitten korppukaffin voimalla iltamyöhälle. Nais-toimikunnan toimesta oli tuatu näytteelle vanhoja lakanan- ja housunpitsiä joita tutkittiin ja moni totes jotta onhan meilläkin tuallaasia vintillä. ”Jassoo, noon siten joko matonkuretkopas tai lumppulooras, onko se ny oikeen?” Koitettiin pyytää jotta jokahinen kollaas koppansa ja konttuurinsa ja tois Museolle vanhat pitsit vaikka nolis rauskoja paloja. Pyyttö meni perille sillä nyt on kaksi aikamoosta kokoelmaa kunnos ja kolmatta sekä neljättä teherähän. Pienempiä erää on tullu aina silloin tällöön.

Pitsit oli esti pantu näytteelle suutuvan seinille. Ei noo enää seinällä, ei sollu oikia paikka niille ja nyt

kattellahan paree paikka johona niitä sais kattella ja tutkia rauhas.

Nyt kun kaikki virkkaa jotakin niin mun pistää niin vihaksi kun haalitaan ulkolaasista leheristä mallia vaikka meillä on omiakin.

Kattelkaa museolta malli ittellennä! Varakkaa aikaa sillä kokoelmat on niin laajat jottei niitä tiimas kattella. Siälä on koukkunauhan kans virkattua, pitkin ja poikin etenevää, paloosta koottuja, tihii- ja harvakuvaasta. Niitä on tehty ohkaasesta ja paksusta langasta virkkuukoukulla ja tikkuvartahilla. Jokahinen pitsin-virkkaaja saa selvän tyätavasta kun hetkuusen katteloo ja sitten kokeeloo. Kokoelmis ei oo viälä kaikki, voi tutkia flikan kamarin vaatteet, siältä paioosta ja krekkumekoosta voi löytää justihin ittellensä sopivan mallin.

Sillä aikaa kun naisväki syynää pitsiä voi miähet komentaa tutkimahan sotamuistojen huanesta, siälä niiren aika kuluu oikein mukavasti!

Jos nyt sattuu niin jotta löyrättä passelin mallin ittellennä lakanahan tyynyliinahan — tai vaikkapa morsiuskruunuhun niin voitta, jos tahrotte, antaa vapaaehtoo- sen makson siitä kotiseutuyhdistyksen kassahan.

Ens kesänä museolle, itte+lankakkerä ja koukku+perhe!

Siällä rookatahan!

”LANKAKERÄ”

Partio-

toimintaa...

Partiotoiminnassa eletään muutoksien vuosikymmentä. Pari vuotta sitten perustettiin partiolaisille yhteinen katto-organisaatio, Suomen Partiolaiset ry. Tämä puolestaan on aiheuttanut muutosvaatimuksia mm. koulutuksen ja toiminnan kohdalla. Paljon vanhaa halutaan romuttaa ja tuoda tilalle nykyajan vaatimuksia vastaavaa toimintaa. Eräiden mielestä jopa partioideologia on aikansa elänyttä ja partiolaisten tulisi esittäytyä puhtaasti puoluepoliittisten tunnusten alla.

Kuitenkin, onneksi, partiotoiminta yhä edelleen on suurimmassa osassa Suomea sellaista, jollaisena me sen itse olemme kokeneet tai jollaisena sen haluaisimme kokea. Kehitysalueella partiolaisia kiehtoo vielä erähenkinen partionromantiikka aitoine erikoispiirteineen, retkineen, laavuineen, erätulineen, kilpailuineen. Partiotoiminta perustuu edelleen vartiojärjestelmään, nousujohteiseen koulutukseen, toisen vakaumuksen kunnioittamiseen unohtamatta meidän yhteiskuntamme perusarvoja.

Nämä erikoispiirteet ovat vuosikymmenien ajan vetäneet tyttöjä ja poikia partiotoimintaan ihmisten eri yhteiskunnallisista näkymistä huolimatta. Puoluepolitiikan tunkeutuminen nuorison keskuuteen ei kuitenkaan ole aiheuttanut, niinkuin jotkut arvelivat, partiotoiminnan täydellistä romahtamista. Päinvastoin. Joka puolella Etelä-Pohjanmaatakin on partiotoiminnasta kiinnostuneita nuoria ja uusia lippukuntia on perustettu tai joskus sammuneita lippukuntia on elvytetty uudelleen henkiin.

Puutetta on kouluttajista ja rahasta. Tällä puoluepolitiikan läpitunkemalla ajalla ei partiopoliittista toimintaa arvosteta ja tämä tulee selvästi esille nuoriso toiminnalle jaettujen määrärahojen kohdalla.

Isossakyrössäkin on jälleen partiotoiminta elpymässä. Aikaisemmin 1950 ja 1960-luvuilla partiotoiminta

eli vilkasta aikaa sekä tyttöjen että poikien kohdalla, mutta toimintaa johtavien henkilöiden muuttaessa pois paikkakunnalta, lippukuntien toiminta ei enää jatkunut. Poikapartiolippukunta Vainion Vesat on nyt parin vuoden ajan toiminut n. 20 pojan voimalla. Lippukunnanjohtajana on Väinö Pollari. Toimintaa ei kuitenkaan voida laajentaa sellaiseksi kuin tarvetta olisi, sillä useamman kymmenen pojan ohjaaminen vaatii runsaasti vastuuntuntoista kouluttajakuntaa. Lippukunnan taustayhteisönä toimii Isonkyrön seurakunta.

Toiminta on ollut vielä haparoivaa ja pääasiassa huomio onkin kiinnitetty nuorempien johtajien kouluttamiseen. Poikia on osallistunut kesäleireille, talvileireille, piirin järjestämiin tilaisuuksiin, polkupyöräviestiin, vartiojohtajakursseille ja kilpailuihin. Vartiot kokoontuvat säännöllisesti viikottain eri paikoissa. Vaikka toiminta on vasta alussa, on poikien innostus ja menestys ollut positiivinen. Yksi vartio sijoittui kolmanneksi piirin järjestämissä mestaruuskilpailuissa ja sai osallistua Kalajoella pidettyihin järjestön mestaruuskilpailuihin.

Tyttöpartiotoiminnan kohdalla ei paikkakunnalla kuitenkaan ole havaittavissa samanlaista elpymistä. Toisaalta kuitenkin tyttöjen seurakunnallinen kerhotoiminta on paljon vilkkaampaa kuin poikien kohdalla, mikä omalta osaltaan vaikuttaa siihen ettei tyttöpartiotoiminnalle ole ollut samanlaista tarvetta kuin poikapartiotoiminnan aloittamiselle.

Yleisesti ottaen Kyrönmaa on partiotoiminnan kohdalla synkkää aluetta, sillä toimintaa ei ole Isonkyrön lisäksi muuta kuin Ylistarossa, missä toimii tyttölippukunta. Toivottavaa olisi, että myös Kyrönmaan muissa pitäjissä saataisiin syttymään partiotoiminnan kipinä.

MARKKU RINTANEN

Vainion vesat ensiapukurssilla

. . . retkellä

Joulupukki on liikuttunut

On jouluaaton ja samalla koko joulun suuri hetki ja kohokohta, hetki, jonka mentyä ohi koko joulu on ainakin lasten mielestä jo melkein taakse jäänyttä elämää. On saapunut se ihmeellinen, salaperäinen vieras, josta on niin paljon puhuttu ja jota on niin kauan odotettu, joka on jo monen viikon ajan hiiviskellyt ja tussutellut pimeään aikaan ovien ja ikkunain takana ja jonka takia lasten on täytynyt olla niin ylenmäärin kilttejä ja tottelevaisia: Joulupukki on talossa.

Pukki on jo jutellut juttunsa ja toimittanut asiansa. On kertonut ihmeellisestä matkastaan poron pulkassa halki laajan Lapinmaan, tunturia ylös ja toista alas, ja saapumisestaan perille, juuri tähän tupaan, jossa on kuulut olevan kilttejä lapsia. Ja sitten Pukki on avannut

suuren säkkinsä ja jaellut sieltä valtavan paljouden tavaraa. Nyt tämä hyvä ja antelias, mutta kuitenkin hieman pelottava vieras valtavine partoineen, huopasaappainen ja pitkäkarvaisine turkkeineen istuu tuolilla ja katselee hymyillen, mitenkä pienet, kiihkosta vapisevat sormet availevat käärejä ja paketteja. Kaikenlaista hyvää niistä tuleeekin esille. On suksia, autoja ja nukenvaunuja, lakkeja, käsineitä ja esiliinoja, omenia, makeisia ja kuvakirjoja sekä paljon muuta hyvää. On aivan ihmeellistä, kuinka tarkoin Pukki on tiennyt ja osannut täyttää lasten tarpeet ja toivomukset. Riemukkaat huudahdukset täyttävät tuvan, ja vastapesty lattia peittyy korean kirjavista käärepapereista.

Pukilla ei ole aikaa tätä riemua kovin kauan katsella.

On niin monia muitakin lapsia, joiden luona on ehdittävä käymään tämän lyhyen iltapuhteen aikana. Kuinka se yleensä on mahdollista, sitä eivät lapset tulle ajatelleeksi. Niin kiire ei Pukilla kuitenkaan ole, etteikö jouda hiukan pistää piirileikiksi joulukuusen ympärillä. Pukki tempaa nauravaa äitiä ja isää kädestä, ja suuremmat lapsetkin yhtyvät leikkiin, nähtyään ettei hätä ole tämän näköinen... Vain kaikista nuorin vetäytyy nurkkaan ja seuraa sieltä tapahtumien kulkua silmät suurina ja sormi huulilla. Se pukki kun on niin kamalan näköinen ja puhuu oudolla äänellä, vaikka muuten onkin niin hyvä ja antelias.

Mutta lopultakin Pukin on lähdeävä. Hän ottaa suuren, koirannahkaisen kintaan kädestään ja tarjoaa jokaiselle kättään hyvästiksi. Suuremmat lapset tarttuvat siihen rohkeasti, pienemmät hiukan aristellen, ja kaikista pienin ei uskalla ollenkaan tulla pois nurkastaan. Kuusivuotias Sirkka on rohkein kaikista. Hän pitää pientä, lämmintä kättään kauan pukin karheassa kourassa, katsoo tätä suoraan silmiin kirkkailla, rehellisillä lapsensilmillään ja sanoo pyytävästi:

— Viethän sinä, hyvä pukki, lahjoja Kaisulle ja Tapanillekin?

Kaisu ja Tapani ovat lähimökin lapsia, Sirkan hyviä leikkiveroita. Pukki tietää sen ja kiiruhtaa vakuutamaan:

— Kyllä, kyllä minä vien lahjoja heillekin...

Sen sanottuaan pukki nopeasti sipaisee kädellään Sirkan keltaista tukkaa, ottaa säkkinsä ja ryhmyisen keppinsä ja kiiruhtaa ulos. Mutta pihalle päästyään hän äkkiä tuntee naamarinsa alla jotakin lämmintä ja kosteata. Hän on äskeisen kohtausten johdosta syvästi liikkunut.

Joulupukki on vanha ja paljon kokenut. Hän on muun muassa nähnyt paljon lapsia, ja heidän joukossaan aivan surettavan paljon kateita, ahneita ja itsekäitä luonteita, jotka olisivat valmiit ottamaan aina ja kaiken vain itselleen, suomatta mitään toiselle. Tietysti hän on nähnyt hyviäkin lapsia, ehkä sittenkin enemmän niitä, mutta heidänkin joukossaan vain harvoin sellaisia, jotka juuri suurimman ilon, onnen ja yltäkylläisyydenkin hetkellä muistaisivat toisia, vähempiosaisia leikkiveroitaan. Ja niinpä Pukki, köpittellessään säkki selässä ja keppi kädessä pimeää metsäpolkua pitkin toiseen kotiin ja toisten lasten luo, näkee vieläkin edessään Sirkan kosteankirkkaat silmät, kuulee hänen anovan äänensä ja ajattelee: Kunpa tässä kylmässä maailmassa olisi enemmän sinunlaisiasi lapsia — ja aikuisiakin. Jumala siunatkoon sinua, lapsi, joka olet syntymälahjana saanut hyvän sydämen. Paremmat lahjat kuin mitä löytyy rikkaimmankaan joulupukin säkistä.

MATTI NUMMENSALO

Joulurunno.

*Jo kuusi sisään tuotu on
ja lasten riemu rajaton,
kun ilta alkaa hämärtää
ja päivän touhut taakse jää.*

*Joulupukki sisään tuli,
lumi parrasta sulii,
ja saivat lapset kääröt omat,
autot, nuket somat.*

HELI, 10 v.

Voi että!

*Voi että, voi että!
Kun kesä taakse jää
niin talvi tulee, mä hiihtää voin
mutta mä kesää ikävöin.
Voi että, voi että,
kun kesä taakse jää!*

NIINA, 6 v.

Joulupukin matka.

*Joulupukin matka käy,
kotia ei enää näy.
Tie on kilttein lasten luo,
joille somat lahjat suo.*

*Tie on pitkä Lapinmaan.
Lapset miettii: Mitähän mä saan?
Pukki kaikille ystävä on,
tämä kerta oli tuuriton!*

*Muorin puuro kuumaa on,
mut kyllä se jäähtyy illassa kuutamon.
Sieltä se Pukki saapuukin jo.
Muortkin huutaa: No, no, no!*

ANNU, 11 v.

Humalaan vakuutti omantuntonsa olevan vielä tal-
lella ja kunnossa, minkä kuultuaan vasaramies totesi:

— Ja minä kun oon luullu jotta sä oot sen jo aikoja
päiviä polttanu tiilihauran pesäs...

*

Matti Viitaluoma ja Juho Koski olivat kerran keske-
nä juttusilla. Vanhuksia kun jo molemmiin oltiin,
tuli tietenkin puheeksi kummankin terveydentila, jol-
loin Koski totesi:

— Muutoon mä vielä jaksaisin koko lailla hyvin,
mutta tua kuulo on mulla mennä huanoksi.

Viitaluomalla oli taito nähdä aina lohdullinen puo-
li, ja niinpä hän nytkin vastasi:

— Kyllä sinä nyt oot jo kans kuullukkin...

*

Viulutaiteilija Sulo Hurstinen antoi joskus yli 60
vuotta sitten konsertin Isonkyrön kirkossa. Kirkosta
poistuessa kuulijat lausahelivät arvostelujaan, jotka tie-
tenkin olivat järjestään myönteisiä. Nasevimmin taisi
sanoa edesmennyt Nanny Antosalo, silloiselta nimeltään
Nummelin, joka totesi:

— Ei uskoosi, jotta hursti voii olla nuan suloosta...

*

Mimmi Kleemola, tyttöihminen, oli kerran tohtori
Airon vastaanotolla. Airo alkoi tunnetusti perusteelli-
seen tapaansa puhua odotettavissa olevista ilmoista.
Mimmi yhtyi puheeseen, esittäen joitakin omia sääen-
nustuksiaan. Airo kiinnostui suuresti ja kysyi potilaal-
taan, minkälaisiin havaintoihin tämän ennustukset perus-
tuivat. Vastaus kuului:

— Mitä mä sitten itte tiätääsin, jos mä teillen kaik-
keni sanoosin.

Mainio vastaus huvitti tohtori Airoa aivan tavatto-
masti.

*

Juha Kannasto, mainio sutkauttelija, oli lähdössä kun-
nanvaltuuston kokoukseen. Naapurin väki oli tien vie-
ressä pellolla perunoita kaivamassa, kun Juha pyhä-
asuun pukeutuneena ajoi komeasti sivuitse ja tuumasi:

— Tuallaasesta minäkin oon alkanu...

Häjyysten höpinöötä

Yks piäni poijanmälkki, jonka puhees oli vielä jokku
kirjaamet hakuusas, meni reisu niityn poikki mettään
rantahan kuuhaalemahan ja näki jäniksen loikkimas.
Kotti tormas kotia äireelle kertomahan: "Mihähän he
oli hoha loihhiä hiälä, hilloli nelhä halhaa, hännän hy-
pyhähä, hoha heiluu hun he huohhi. Olihohan he haa-
tana?"

Täs leheres aijemmin mainittua "Taria" hipaasoo seu-
raava juttu: Tari tapas hakia yhrestä taloosta tinkimai-
tua. Siinä huushollis oli sellaanen tapa, jottei sielä su-
vaattu manaamista, ei ainakaa akkaväki saanu häjylää-
sen nimehen jakhaasta. Yhtenä päivänä pikku flikka
istuu yksistänsä tuvan penkillä, heilutteli vinkkiä piä-
niä sääriänsä ja päästeli rennosti jotta "Saatar, saatar,
saatar, saatar, — — —" Äitee tuli samas tuvan ovesta
ja rupes kauhuunansa kersaa suhurittamahan jotta:

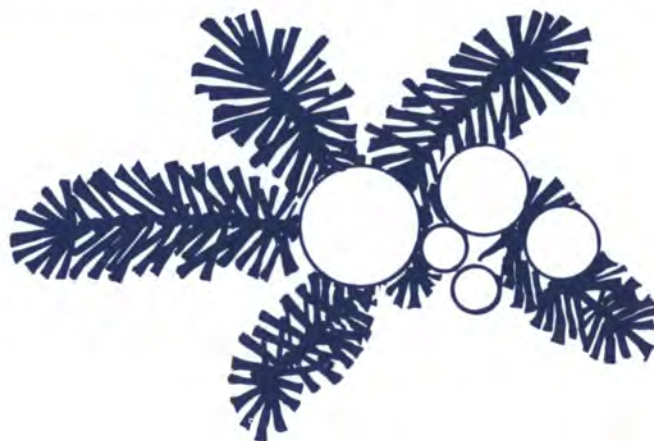
— "Mitä sä ny, ei nuan saa sanua!" Flikka kattoo
kirkkahiin silmin ja sanoo:

— "Saa Tari maitua!"

Kirsti oli kulkenu Neuvolas ja saanu piikkiä niinku
toisekki. Kerran joulun aikana se näki postikortin, joh-
na Jeesuslapsi istuu alastomana Maria äirin sylis.
Kirsti kattoo kuvaa hyvin totisena ja sanoo sitte osaa-
ottavasti: "Siion ny taas vauvaa viäty rokotuskylä-
hän."

Kotiliären kannes oli joku vuasi sitte kuva takasta,
johona loimotti tuli. Tulen keskellä näkyy isoja pölk-
kyjä vielä hahmollansa.. Kraakus kiikkuu pari hevoo-
senkenkää. Pikku Olli tarkasteli kauan ja hartaasti
tuata tunnelmallista kuvaa ja päätteli sitte vakaasehen
tyylihinsä: — Tuas — on kengät, — ja hevooenen —
on poltettu.

Pikku Marja pääsi kerran äireen joukos oikee Hele-
sinkihin kyylälemähän. Kaiken muun imehellisen kuk-
kuraksi se näki yhtenä ehtoon soihitukulkueen. Flikka
viisas sitä silmät pyäriänä ja sanoo: "Katto, äitee, tuli-
rokko on liikkeellä!"

**Kiitämme kuluneesta vuodesta ja
toivotamme onnea vuodelle 1974.**

HEIKKI KUJALA
ANTTI SUOMELA
KAUKO HAKALA
VÄINÖ RIIHIMÄKI
TAUNO RIIHIMÄKI
RAIMO ANTILA
VEIKKO IKOLA
RISTO KAHELIN
JUSSI KUJALA
MATTI KUKILA
MAUNO RAUHALA
ELMERI RINTA-KOSKI

J.E. SAUKKO
LASSE HAAVISTO
HEIKKI HAAVISTO
ERKKI KUJALA
ERKKI KALLIO
JORMA RISTILUOMA
MARTTI RISTILUOMA
JUSSI MÄKELÄ
LAURI VAINIO
LAURI YLINEN
PAAVO KOSKI

Tarjoa
uutta mokkaa

siinä on
mokka-
helmi-
papu

8,40
½ kg ovh.

POHJANMAA OY

SPAR

KULJETUSPALVELUJEN ERIKOISLIIKE KOTIMAAN JA MANNER-EUROOPAN KULJETUKSISSA

VAASAN KIITOKULJETUS OY

TOIMISTO: 61 500 ISOKYRÖ puh. 964-43 209 ja 43 299

LINJAT: Helsinki — Hämeenlinna — Tampere — Parkano — Seinäjoki — Lapua — Isokyrö — Jurva — Vaasa
Tampere — Seinäjoki — Vaasa

TAVARA-ASEMAT: Helsingin Kiitokuljetus Oy 90-780 544, Helsingin Kiitolinja Oy 90-602 155, Kiitolinja Oy Tampere 931-30 300, Kiitolinja Seinäjoki 964-22 105, Kiitolinja Oy Vaasa 961-11 380 ja 15 625.

ULKOMAAN KULJETUKSISSA: TIR-TRANS OY Tampere 931-30 629
Ajanmukaisella ja monipuolisella kalustollamme pystymme tarjoamaan nopeaa ja tehokasta kuljetuspalvelua.

TOIVOTAMME HYVÄÄ JOULUA JA ONNELISTA UUTTA VUOTTA.

Kaikkiin kuljetuksiin linjalla

VAASA — ISOKYRÖ — SEINÄJOKI — LAPUA — KYYJÄRVI — SAARIJÄRVI — SUOLAHTI — ÄÄNEKOSKI — JYVÄSKYLÄ

Kuljetusliike E. LEPISTÖ OY

KONTTORI ISOKYRÖ, 964-43 434

T A V A R A S E M A T	JYVÄSKYLÄN KAUKORAHTI OY	941-17 811	941-17 844
	VAASAN KIITOLINJA-ASEMA	961-15 246	961-15 265
	SEINÄJOEN KIITOLINJA	964-22 105	

ULKOMAAN KULJETUKSET: POLAR-EXPRESS H:ki 90-82 991.

TOIVOTAMME HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Suomen kansallisjuomaa.

Tietysti Pauligin

LUOTETTAVAA HUOLTOASEMAPALVELUA

MIKKO LOUKO
Tervajoki, puh. 75 229

TAXI

KIITÄMME KULUNEESTA ja
TOIVOTAMME ONNEA
UDELLE VUODELLE

MATTI NUUJA
UNTO KAUKONEN
HELVI ja HELGE MARKKO

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

AUTOILIJAT

S:joki 21 450
Vah.tar. 23 900

- Aluepäällikkö L. SARANPÄÄ
Ylistaro puh. 41 101

Erittäin hyvänä apuna

- Kanslisti AUNE LEHTONEN
Isokyrö puh. 43 380

- KAIKKIA
- AUTOVAKUUTUKSIA
- MUKAVASTI

Rakennusliike Tauno ja
Tuure Lapiolahti

RAKENTAA URAKALLA JA LASKUUN

ISOSSAKYRÖSSÄ JA YMPÄRISTÖSSÄ.

PUH. ISOKYRÖ 43 179

JYLLINKOSKEN SÄHKÖ OY

ISOSSAKYRÖSSÄ:

Piiriesimies A. VIRTÄ puh. 43 142

PÄÄKONTTORI KURIKKA, puh. 52 400

Ota ja
nauti!
Voimakasarominen
Costarica.

1/2 kg

KESÄ COSTARICA 2/73

valitse

MYÖNNÄMME:

- AUTO-, ● PALO-,
- TAPATURMA-,
- KULJETUS- ym. VAHINKOVAKUUTUKSIA

Yrittäjien vakuutus

KESKINÄINEN YHTIÖ

SEINÄJOEN KONTTORI,
Keskuskatu 11, puh. 22 012

ME TOIVOTAMME

*Hyvää
Joulua
ja*

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Valokuvassa E. J. Miettinen

ISOKYRÖ PUH. 43248

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA

Eero ja Anneli Jaakonmäki

Lehmäjoki 964/44 244

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

AUTOLIIKE
ESKO LEPPINEN, puh. 43 021

MAALAUKSET, TAPETOINNIT ja
MATTOJEN KIINNITYKSET.

Urakalla ja laskuun

SIMO NIKULA
Puh. 43 433 Isokyrö

Lehtolan Autokoulu

Isokyrö, puh. 43 156,
Laihia, puh. 70 247

Kurssi alkaa joka toinen maanantai klo 17.00.

Asiantuntevaa LIIKE- ja
MAATALOUS-
KIRJANPITOPALVELUA.

TILITOIMISTO

S. HARJUNPÄÄ

Isokyrö, puh. 43 125, Laihia, puh. 70 470

itikan jouluruuissa on valinnanvaraa jokai- selle

<p>Toivotamme HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>RINTAJOUPIN AUTOLIIKE Tervajoki 75 142, Vaasa 14 980</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>KONELIIKE R. YLINEN puh. 43 212</p>
<p>Tervajoen Kello Tervajoki 75 117</p>	<p>Orisbergin Puunjalostus puh. 45 012</p>
 <p>KYRÖNMAAN MAATALOUSKESKUS</p> <p>Isokyrö 43 156</p>	<p>LEHTISEN VÄRI- ja TAPEETTI puh. 43 214</p> <p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p>
<p>T:mi A. LEHTO</p> <p>Elintarvikkeita tekstiilejä ym.</p> <p>Merikaarto Holttila puh. 74 777</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>ISOSAAREN KUKKA ja ASUSTE puh. 43 148</p>
<p>N A P U E</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>PENTTI OLLILA puh. 43 211</p>
<p>Pukuteollisuus Oy</p>	<p>RAUHALLISTA JOULUA ja ONNEA VUODELLE 1974</p> <p>KAMPAAMO KAARINA HAHTOLA puh. 43 114</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>A. K. SARPO TIELIIKENNE OY</p>	<p>RAUHALLISTA JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>RAUHA LUOMA puh. 43 062</p>
<p>Kaikissa vakuutusasioissa</p> <p>POHJANKYRÖN PALOVAKUUTUSYHDISTYS</p> <p>Toimitusjoht. P. Kalliomaa Toimisto: Kerrostalo 1 puh. 43 365</p>	<p>MAANRAKENNUS ja KONEKORJAAMO</p> <p>AROLA & KUMP. Isokyrö, puh. 44 421</p>

<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>ORISMALAN BAARI Puh. 44 662 S. Tulimäki</p>	<p>Kiitämme kuluneesta vuodesta ja toivotamme HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>NUUJAN KAUPPA, puh. 43 198</p>
<p>UNION-HUOLTO ja BAARI</p> <p>TOIVOTTAA HYVÄÄ JOULUA</p> <p>P. Mäkynen, puh. 44 286</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>ISONKYRÖN OSUUSMEIJERI, puh. 43 039</p>
<p>Yrjö Viljanmaa</p> <p>Isokyrö, puh. 43 077</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>AHON PUUTARHA, puh. 43 249</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>ISONKYRÖN RADIO V. Ollikainen, puh. 43 227</p>	<p>ISONKYRÖN APTEEKKI</p> <p>puh. 43 231</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>ORISMALAN KUKKA- ja KEMIKALIO puh. 44 677</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>SILTA BAARI Aino Sippola, puh. 43 279</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNEA VUODELLE 1974</p> <p>KEMIKALIO E. KOMSI, puh. 43 151</p>	<p>RAUHALLISTA JOULUA ja ONNEA VUODELLE 1974</p> <p>KAMPAAMO A. MIELTY, puh. 44 684</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>ORISMALAN LEIPOMO Sis. Oksanen, puh. 44 665</p>	<p>JOULUPUKIN KONTTIIN KENGÄT JA LAUKUT</p> <p>VÄSTIN KENKÄKAUPPA, puh. 43 160</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNEA VUODELLE 1974</p> <p>ARMAS LUOTO, puh. 43 262</p>	<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>KEMIKALIO-TEKSTIILI LIISALA Hillevi Karhu, puh. 43 308</p>

OY BOTNIA SÄHKÖASENNUS

SUORITAMME kaikenlaisia sähköasennustöitä urakalla ja laskuun kilpailukykyisin hinnoin.

VAASA KAUPPAPUISTIKKO 17 PUH. 241 765

POHJANKYRÖN ALUEKONTTORI ISOKYRÖ, PUH. 43 270

UNION-Huolto

KORJAAMO
K. Mäki-Valtari

61 550 Orismala

RAUHALLISTA JOULUA JA

ONNEA V. 1974

HATTUNEN

Puh. 43 190

POHJOLA

RAUHALLISTA JOULUA ja

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

toivottaa

Kyrönmaan
Pukine

TERVAJOEN AUTOSÄHKÖ

P. Leinonen puh. 75 262

Mm. moottorien tarkistusta ja auto-
jen testausta ajanmukaisin mittarein.

HYVÄÄ JOULUA ja

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

T. V. KONTTURI
Orismala, puh. 44 502

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KUJALAN DIESELKORJAAMO
puh. 44 561

KELLARI-BAARI

Airi Lepistö
puh. 75 164

<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA TOIVOTTAA joululeivonnaisineen</p> <p>HAKOMÄEN LEIPOMO Vähäkyrö, puh. 74 097</p>	<p>LAEN AUTOHUOLTO JA KORJAAMO Isokyrö, puh. 43 237</p>
<p>HYVÄÄ JOULUA ja ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>T:mi J. A. KEKO puh. 75 109</p>	<p>TERVAJOEN KIVIVEISTÄMÖ Valmistaa kaikkea kivityöalaan kuuluvaa Tervajoki, puh. 75 248</p>
<p>JOULURAUHAA toivottaa</p> <p>Pohjankyrö-lehti</p>	<p>Meidän matkatoimisto</p> <p>POLARIS OY VAASA puh. 16 600</p>
	<p>Tapani Kangas Linja-autoja tilausajoon Isokyrö, Lehmäjoki 44 217 tai 43268</p>
<p>Kiittäen kuluneesta vuodesta Toivotamme asiakkaillemme</p> <p>HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA</p> <p>Isonkyrön Osuuskauppa</p>	<p>KIITTÄEN KULUNEESTA VUODESTA TOIVOTAMME ASIAKKAILLEMME</p> <p>HYVÄÄ JOULUA JA MENESTYKSELLISTÄ UUTTA VUOTTA</p> <p> Kyrönmaan Osuuspankki</p>

kun sä kerran maalaat niin maalaa kunnolla

WINTERMIX menetelmä

Tua maalaus on niin likillä meidän syräntä jotta joululehreskin siitä passaa puhua. Koko Isoon-kyrön ilme on viime vuosina muuttunu paljo eruksensa.

Komiaksi maalattuja ja ympäristöönsä sopivia rakennuksia on yhä useampia. Kettulan Kauppa-huone ja mainiot Winter-maalit ovat eresautta-neet asiassa. Ja taas ensi kesänä on päätetty maalata monta taloa...

Kettulan Kauppuhuoneesta puheenollen passaa mainita nykyaikaanen elintarvikepuoli. Siälä ta-varavarasto vaihtuu usein. Tuoretavaroolle on ti-lavat ja tehokkaat kylmätilat. Asiantuntevat

myyjät ja hyviksi tunnetut tavarantoimittajat niinku Kesko, Itikka ym. takaavat jotta kyrölää-set saavat parasta mahrollista. Ja hyvää syrä-hän muulloinkin kuin jouluna.

Tekstiiliosastomme on tunnetusti piäni ja se piretäänkin piänenä. Siitä on omat haittansa mutta etuina mm. se jotta tavara ei seiso hyllyllä. Voimma aina tarjota Teille nopiaa vaihtuvia ja muarinmukaasia tuattehia. Niinpä yhä usiemmat kyrölääset pistäytyvät nuan vain ohimennen tu-tustumas jotta mitä uutta on tullu. Ja useaan onkin tullu SE. Justihin se passeli.

KETTULAN KAUPPAHUONE

ISONKYRÖN SEMENTTIVALIMO

Valmistaa ja myy kaikkea alaan kuuluvaa.

Myös sementtimassaa saatavana.

KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA JA TOIVOTAMME
HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

ISOKYRÖ PUH. 44068
TERVAJOKI puh. 75 133, 75 137

Sähkökäsitölkoneiden laaja valikoima on käyttäjensä luottamuksen arvoinen. Oli pa hän alan ammattimies tai "harrastelija"

Metabo käsipyörösahat

yleisvirtamootorilla

- suojaeristetty radiohäiriösuojattu varokytkimellä

Sähkökäsitölkoneiden laaja valikoima on käyttäjensä luottamuksen arvoinen. Oli pa hän alan ammattimies tai "harrastelija"

Metabo iskuporakoneet

Yleisvirtamootorilla

- suojaeristetty radiohäiriösuojattu

Sähkökäsitölkoneiden laaja valikoima on käyttäjensä luottamuksen arvoinen. Oli pa hän alan ammattimies tai "harrastelija"

Metabo käsihöylät

yleisvirtamootorilla

- suojaeristetty radiohäiriösuojattu ylikuormitussuoja

TERÄS

VAASA ● SEINÄJOKI ● PIETARSAARI ● KOKKOLA ● YLIVIESKA

Hyvää Joulua ja

Onnellista Uutta Vuotta

Joulupukin tavaratalo

P. SAARI

ISOKYRÖ, puh. 43 343

Rauhallista
Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta
toivottaa

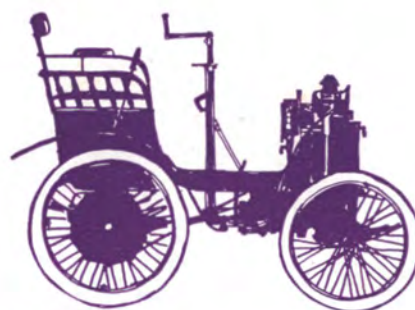
Isonkyrön Säästöpankki

ISOKYRÖ

**Samalla kun autonne
huolletaan ja tankataan**

NAUITTE MAUKASTA
RUOKAA JA JUOMAA
KAHVIOSSAMME

VIIHTYISIÄ KABINETTEJA

Autohuolto ja Kahvio

K. KETTULA Isokyrö, puh. 43 205